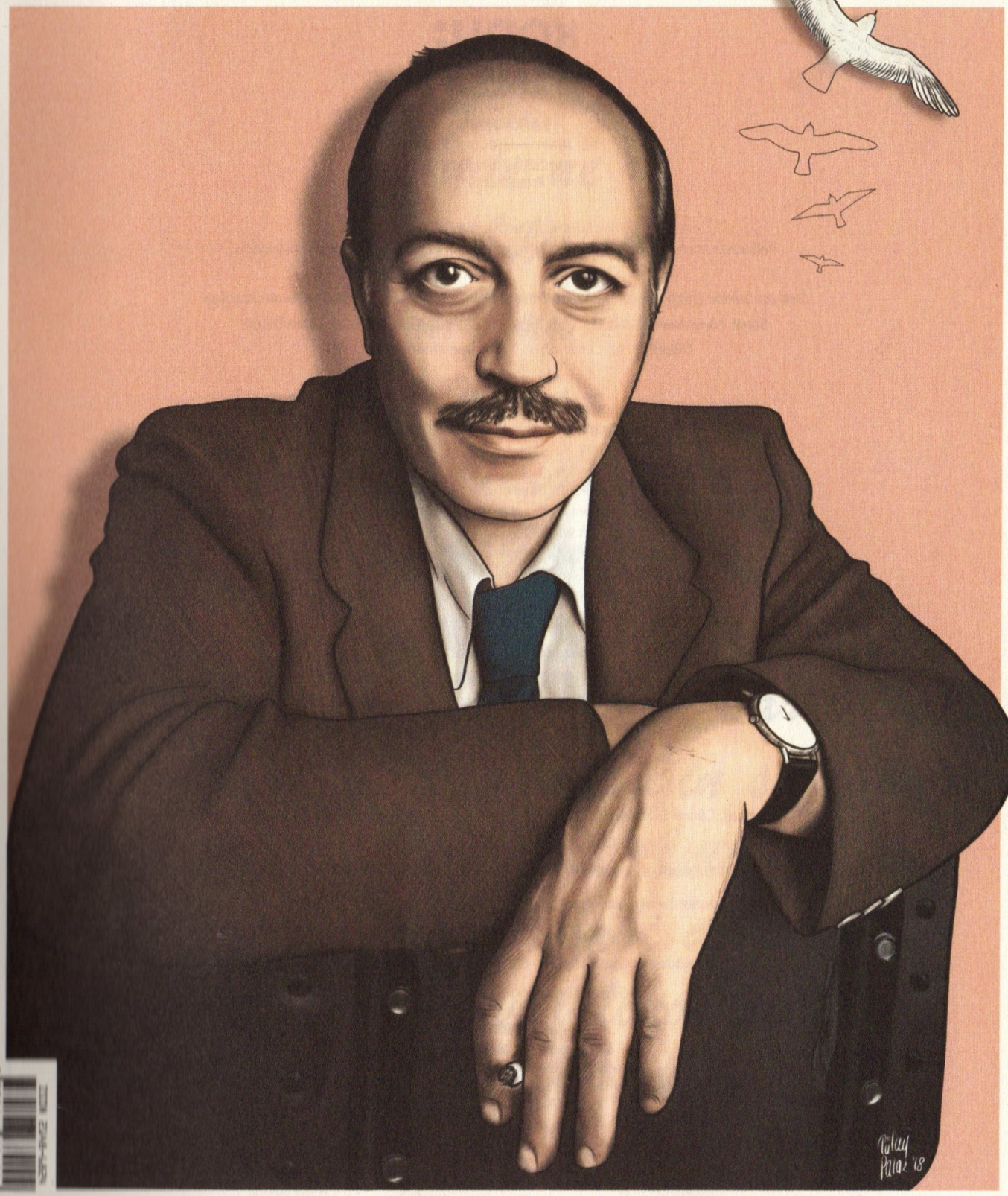
Fikir, Sanat ve Edebiyat Dergisi

KAFKAOKUR*

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ · SAYI 35 · YIL 5 · OCAK 2019 · 10 TL

*...ben edebiyattan ibaretim.

CEMAL SÜREYA

konu:

KAFKAOKUR
Fikir, Sanat ve Edebiyat Dergisi
"...ben edebiyattan ibaretim."
Franz Kafka

Aylık Edebiyat Dergisi | Sayı 35 - 10 TL
kafkaokur.com · kafkadukkan.com · instagram: kafkaokur · twitter/kafkaokurdergi

İmtiyaz Sahibi: Gökhan Demir · **Yayın Yönetmeni:** Gökhan Demir · **Editör:** Merve Özdolap
Sanat Yönetmeni: Rabia Gençer · **Kapak:** Tülay Palaz · **Arka Kapak:** Zülal Öztürk
Düzelti: Fatih Cerrahoğlu · **Yayın Danışmanı:** Baran Güzel

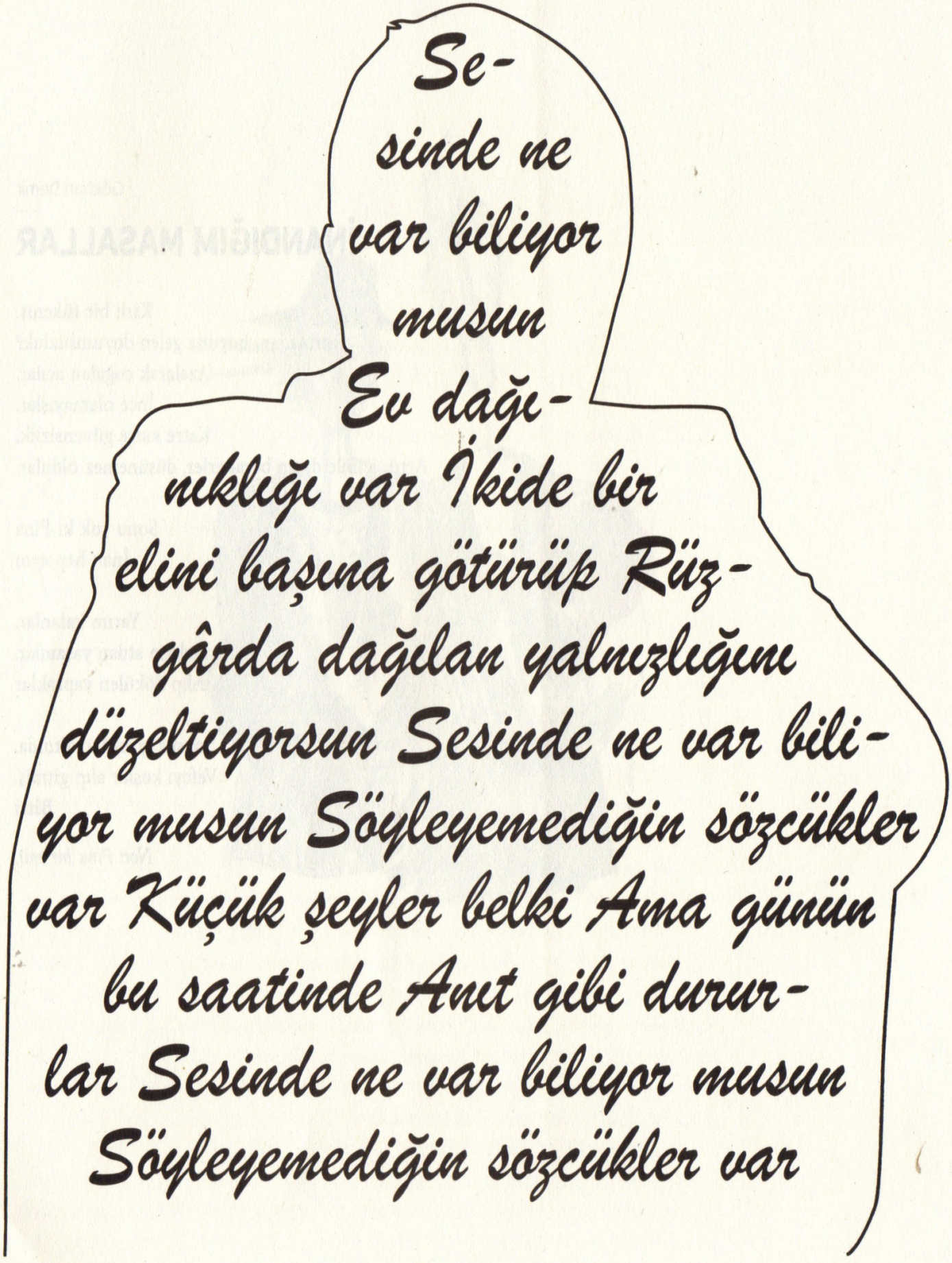
Adres: Firuzağa Mah. Yeni Çarşı Cad. No:39/1 Beyoğlu, İstanbul
İletişim: okurtemsilcisi@kafkaokur.com

ISSN: 2148-6824 **Yayın Türü:** Yerel, Süreli Yayın
Baskı: İleri Basım Matbaacılık Ambalaj Reklam Tanıtım
Yayıncılık ve Teknik Hizmetler Ticaret A.Ş.
Büyükçekmece, Istanbul
Tel: (212) 454 35 10 Matbaa Sertifika No: 33316
Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.: (216) 585 90 00

İllüstrasyon, Fotoğraf, Kolaj
Tülay Palaz · Yeliz Akın · Rabia Gençer · Rabia Aydoğan · Erişcan Türk
Eren Caner Polat · Berna Yangın · Ezgi Karaata · Zülal Öztürk · İpek Kömürcü
Erman Gürcüm · Atılay Aşkaroğlu · Tayfun Yağcı · Fethi Yılmaz · Gizem Gündüz

Yazılar
Nermin Sarıbaş, Cemal Süreya Beni Öp Sonra Doğur Beni · **İsahag Uygar Eskiciyan,** Mahsus Blues
Ezgi Ayvalı, Cennetten Bir Konak · **Oğuz Kaan Boğa,** Alman Dışavurumculuğu ve Kara-film İlişkisi Üzerine
Nazlı Başaran, İki Yakalı Dertler I · **Gonca Özmen,** Gecenin Yoklama Defteri
Deniz Barut, Vazgeçme Çocukluğundan · **Bahri Butimar,** Labirent
Sumru Uzun, Palto · **Nihan Özkoçak,** Şövalye
İpek Atcan, Köşesiz Köşe: Hangisi? · **Cansu Cindoruk Ayhan,** Cenazelere Çiçekler
Gizem Demirel Vatandost, Soru İşareti

©Her hakkı saklıdır
Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonlar elektronik ortamlar da dâhil olmak üzere yazılı izin olmaksızın kullanılamaz.

Cemal Süreya

Gökhan Demir

İNANDIĞIM MASALLAR

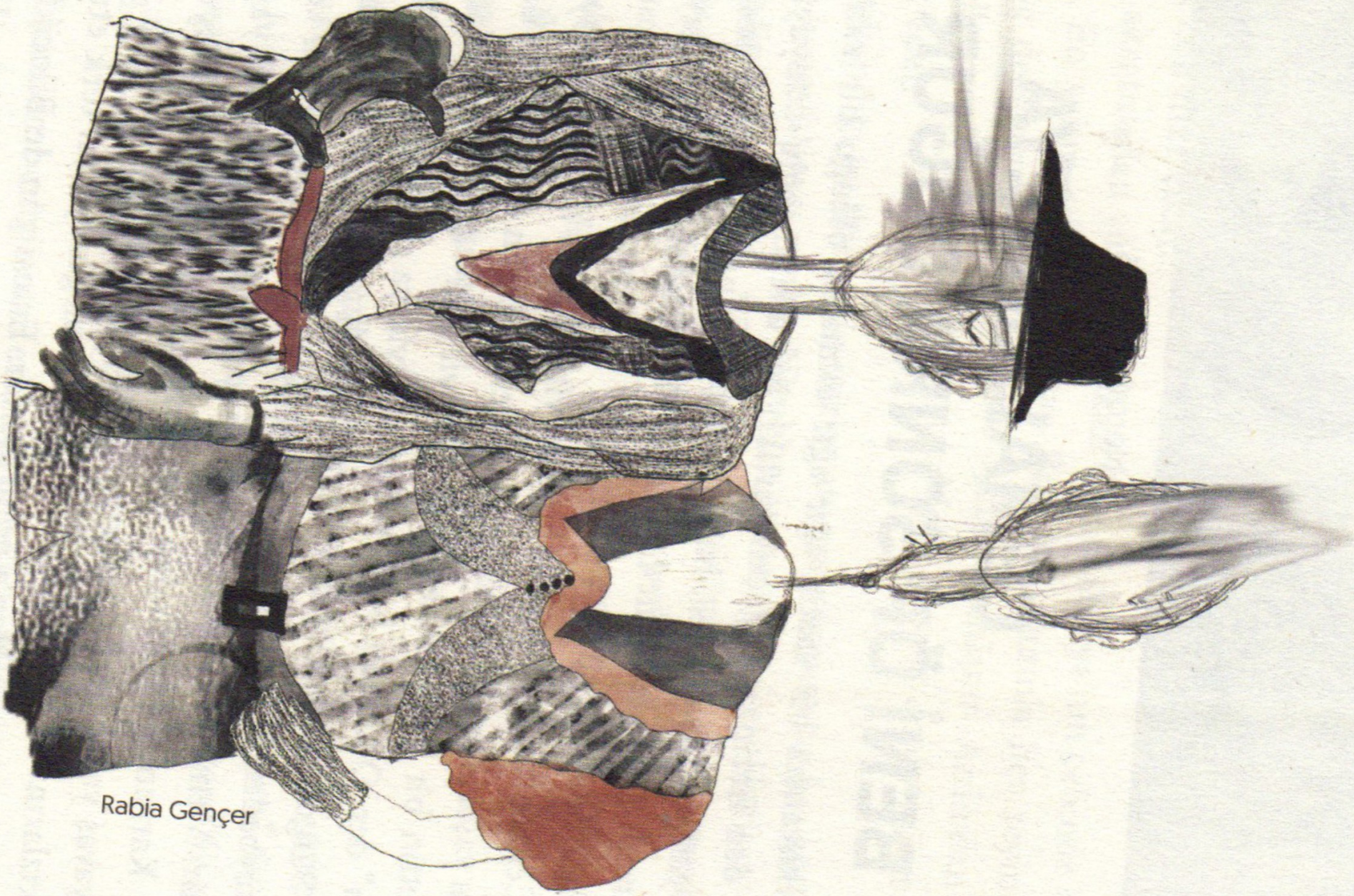
Kirli bir tükeniş.
Durmadan, boyuna gelen doyumsuzluk?
Azalarak çoğalan acılar.
İnce olamayışlar.
Katre katre güvensizlik.
Artık içimle dışım beraberler, düşünemez oldular.

Sonu yok ki Pina
İnan hep aynı

Yarım kalanlar.
Fırlatıp atılan yaşamlar.
Kırılıp dökülen yapraklar

Sonsuz gökyüzü altında.
Vefayı kuşlar alıp gitmiş.
Bitti

Not: Pina bir mit.

Rabia Gençer

Rabia Aydoğan

Nermin Sarıbaş

CEMAL SÜREYA
BENİ ÖP SONRA DOĞUR BENİ

Yelkovansız bir saatin ağır ağır akmakta olduğu bir zamanda, 1931 yılında, Pülümür'den Erzincan'a geçen varlıklı bir ailenin oğlu dünyaya gelir. Adını Cemalettin koyarlar. Babaannesi, halası, amcası, annesi ve babası onu şımartır, el üstünde tutar. Ancak Cemalettin'in hayatı 1938 yılındaki Dersim olaylarıyla birlikte altüst olur. Ailesi Bilecik'e sürgün edilir.

Cemalettin hem çocukluğunu yitirir hem de hayatı boyunca sürgün olmanın utancını yaşar. Kendileri hakkında sürekli sürgün olduklarına dair konuşmaları duyan Cemalettin bir gün babaannesine *"Neyiz biz?"* diye sorar. Hatice Hanım, *"Göçmeniz yavrum"* der. O zaman biraz rahatlar. Öyle ya onlar kötü bir şey yapmamışlardır ki.

Biz kırıldık
daha da kırılırız
Ama katil de
bilmiyor öldürdüğünü
Hırsız da bilmiyor
çaldığını
Biz yeni bir hayatın
acemileriyiz
Cemal Süreya

Sürgün edilmelerinin altıncı ayında henüz yirmi üç yaşındaki annesi Gülbeyaz'ı kaybeder. Hiç ağlamaz, suskunlaşır. Annesinden sonra kendisiyle amcası Memo ilgilenir. Memo; ona okumayı, yazmayı, matematiği, resim yapmayı, şiiri öğretir.

Karısının ölümünden sonra İstanbul'a yerleşmek isteyen Hüseyin Bey bu planını yavaş yavaş gerçekleştirmeye çalışır. Önce Cemalettin'i yollar İstanbul'a. Ardından kızlarını ve annesini yollar. Ancak sürgün yerini terk etmeleri yasak olduğu için bir gece Sansaryan Han'a götürülürler. Ertesi gün de Bilecik'e geri gönderilirler.

Bilecik'te makinist olarak karayollarında işe giren Hüseyin Bey çocuklarına karşı çok mesafelidir. Babasının boşluğunu amcası Memo, annesinin yokluğunu ise Hatice Hanım doldurur. Hüseyin Bey karısının ölümünden altı yıl sonra Esma adında bir kadınla evlenir. Esma eve gelişinin henüz dördüncü gününde babaanne Hatice Hanım'ı evden kovar. Hatice Hanım komşu evde tek göz bir oda kiralarken Cemalettin'i de yanına alır. Cemalettin parasız yatılı okul sınavını kazanarak ailesinden uzaklaşır. Bu okulda eline geçen her şeyi okur:

"Dostoyevski'yi okudum, o gün bugündür huzurum yok."

1947-1948 öğrenim yılında Haydarpaşa Lisesinin Edebiyat G sınıfına başlar. Yine parasız yatılıdır. Bu yıllarda edebiyata olan ilgisi iyice derinleşir ve kendi kendine Osmanlı Türkçesini öğrenir.

MÜLKİYE YILLARI

Liseden pekiyi ile mezun olan Cemal, olgunluk notlarından da aynı dereceyi alınca istediği bölüme kayıt yaptırma hakkı kazanır ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye ve İktisat Bölümüne yerleşir.

Mülkiye yıllarında daha çok kantindekilerle vakit geçirir. Yalnız kalmaktan pek hazzetmediği için kalabalık mekânlar arar, yazılarını ise kahve köşelerinde yazar. Sık sık yurt ve kantin sohbetlerine katılan Cemal, kendinden, sürgünlüğünden ve Kürt olduğundan hiç kimseye söz etmez. O sadece Erzincanlıdır, o kadar.

Sanatsal fikirlerinin temeli bu yıllarda, mülkiyede atılır. Hemen hemen hiçbir etkinliğe katılmamasına rağmen fakülte öğrencilerinin geleneksel dergisi *Kazgan*'ın hazırlanması görevi verilir kendisine. Bu derginin yayın kurulu başkanı olan Cemal, "Cemasef" takma adıyla şiirler, yazılar ve desenler yayımlar.

O dönemde başka bir tutkusu daha oluşur: Mektup yazmak. Öyle ki aynı şehirde yaşayan kadınlara bile her gün mektuplar yazar. Bu mektuplarından, şiirlerine ilham olan pek çok dize çıkar.

Sabahları hiç aksatmadan yürüyüşe çıkan Cemal Süreya'nın cebinde her zaman şiir kitapları vardır. En yakın arkadaşı Hasan Basri'dir. Onunla her şeyini paylaşır, şiirlerini de. Mülkiye dergisinde *"Şarkısı Beyaz"* şiiri yayımlanır. Ardından *XX. Asır, Yeditepe, Yenilik* dergilerine de gönderir şiirlerini. Melih Cevdet Anday, Cemal'in şiirlerinden övgüyle söz eder.

Garip şiirinin tıkandığı bu dönemde şairler arasında kopmalar baş gösterir. Şiirin değişime, taze bir kana ihtiyacı vardır. Nitekim aranan taze kan Haziran 1954'te, *Yeditepe* dergisinin yedinci sayfasında *"Gül"* şiiriyle görünür. Cemal Süreya, Hilmi Yavuz'un deyişiyle *"bir oksijen gibi Türk şiirinin imdadına yetişir."*

"Gülün tam ortasında ağlıyorum
Her akşam sokak ortasında öldükçe
Önümü arkamı bilmiyorum
Azaldığını duyup duyup karanlıkta
Beni ayakta tutan gözlerinin..."

Cemal Süreya daha ilk şiiriyle kendi şiirinin programını ortaya koymuştur. Onun şiiri ironiyle lirizmin bir sentezidir. *"Gülün tam ortasında ağlıyorum,"* diye başlayan şiir, o güne kadar hiçbir şiirde görülmeyen, sürprizli bir sonla biter: *"Ve zurnanın ucunda yepyeni bir çingene."*

SENİHA İLE EVLİLİĞİ VE MEMURİYETE BAŞLANGICI

Mülkiyenin kuruluşundan beri devam eden ağabeylik sistemini bozar Cemal Süreya. O dönemde, ortaokul yıllarından beri sevdiği Seniha ile evlenir. Babası Hüseyin Bey'in razı gelmemesine rağmen bu evliliği yapan Cemal karısıyla sık sık Eskişehir'de buluşur. Birbirlerine aşk yeminleri eden, şiirler yazan ikili bir süre sonra kavga etmeye başlarlar. Bir gün bir tartışmaları sırasında Seniha'ya tokat atan Cemal, o üzüntü ve pişmanlıkla jiletle bileklerini kesmeye kalkar. Ruhunun derinliklerinde sonsuz merhamet, öfke, sınırsız sevgi, ölesiye nefret, fedakarlık, acıma, utanç ve pişmanlık gibi pek çok duyguyu barındıran Cemal Süreya yaralıdır içten içe. Yeniden aşk sözcükleri fısıldarlar birbirlerine... Seniha onun Balzamini, kınaçiçeğidir.

1954 yılında iyi notlar alarak bitirdiği mülkiyeden sonra Maliye Bakanlığına başvuran Cemal, Eskişehir'e tayinini ister ve Eskişehir Vergi Dairesinde stajyer olarak göreve başlar. Yıllarca birbirini bekleyen ikili bir araya geldikten sonra anlaşmaz-

Rabia Aydoğan

lıklar yaşamaya başlarlar. Huzursuz ve tartışmalarla geçen günlerden birinde Hasan Basri'ye *"Başım dertte,"* diye mektup yazar Cemal Süreya. Hasan Basri hemen gelir arkadaşının yanına. Seniha'nın yanında konuşmayan Cemal Süreya, arkadaşına dönüş yolunda eşlik ederken anlatır derdini. Genç bir kızdan bahseder:

"...
Laleli'den dünyaya doğru giden
bir tramvaydayız
Birden nasıl oluyor sen yüreğimi elliyorsun
Ama nasıl oluyor sen yüreğimi eller ellemez
Sevişmek bir kere daha yürürlüğe giriyor
Bütün kara parçalarında
Afrika dahil"

Üvercinka, Eskişehir Vergi Dairesinde çalışan genç bir kızdır. Ağır bir hamilelik geçiren Seniha'nın doğumu yaklaşmış, Cemal ise Üvercinka'ya âşıktır. Diğer yandan da müfettişlik sınavına hazırlanmaktadır. 3 Ağustos 1955 günü kızları dünyaya geldiğinde karısını ve kızını öpüp aşağıda kendisini bekleyen Üvercinka'ya koşar. Sınavlara girmek için bindiği trene bile Üvercinka'sı uğurlar onu. Ancak Ankara'da bulunduğu sırada Üvercinka ayrılmak istediğini belirten bir mektup yollar ona. Önce şaka zanneder ama değildir. Evlenip Anadolu'da bir kasabaya yerleşen Üvercinka'nın izini çok arar Cemal Süreya. Onu hiç kimse tanımaz. Ne adını bilen olur, ne de kendisini gören.

8 Ağustos 1955 günü yapılan sınavı kazanan Cemal 11 Ağustos'ta Maliye Müfettiş Muavini olarak İstanbul'a atanır. O yıl kendisini yazmaya verir ve birçok dergide şiirleri yayımlanır. Hatta Behçet Necatigil, *Varlık* dergisine verdiği röportajda yılın en başarılı şairleri arasında Cemal Süreya'nın adını anar. Yine 1956 yılı *Pazar Postası*'nda da yılın en iyi şairleri arasında Süreya'nın adı geçer.

O dönem, adındaki "Y" harflerinden birini attığını *"Elma"* şiirinin son dizesinde ilan eder:

"Adımın bir harfini atıyorum."

Kendi anlatımına göre hafızasına çok güvenen Cemal Süreya bir arkadaşıyla girmiş olduğu iddiayı kaybeder. Arkadaşına bir telefon numarasını ezbere bildiğini, eğer numarayı ezbere söyleyemezse adından Y harfini atacağını söyler. Nitekim telefon numarası konusunda yanılır ve iddiayı kaybeder. Seber soyadını kullanmayı zaten hiç sevmeyen Cemal Süreyya'nın soyadındaki iki Y'den biri gider ve soyadını Süreya olarak kullanır.

Şiirde İkinci Yeni tartışmalarının alevlendiği, düzyazıda varoluşçuluğun izlerinin hüküm sürdüğü "bunaltı edebiyatı"nın emeklemeye başladığı, soyut resmin, toplumsalcılarla yeni yönelimcilerin tartışıldığı bu dönemde Cemal Süreya, Osman Mazlum takma adıyla *Pazar Postası*'nda gençlere kendisinden uzak durulmasını tembihleyen Attila İlhan'a karşı *"Unamuno Baylan'a karşı"* ve *"Ömer Heybe"* adlı yazılarını kaleme alır. İlhan da aşağı kalmaz ve polemikler sürer gider.

Kendisini yalnız bırakan kocasına öfke duyan Seniha onun dergilerini ve kitaplarını yakar. Büyük kavgalar sonrasında ayrılırlar. 1957 Haziranı'nda kendisini sarsan kötü bir haber alır Cemal Süreya. Hep hasret kaldığı babası uzun yol şoförü Hüseyin Bey korkunç bir trafik kazasında hayatını kaybetmiştir:

"Sizin hiç babanız öldü mü?
Benim bir kere öldü kör oldum
Yıkadılar aldılar götürdüler
Babamdan ummazdım bunu kör oldum..."

İKİNCİ YENİ

Kendini iyice şiire veren Süreya yeni bir şiir akımının öncülerinden biri olarak edebiyat sahnesinde boy göstermeye başlar. Garip akımından sonra, 1950'li yılların başında ortaya çıkan İkinci Yeni akımının herhangi ortak bir bildirisi veya programı yoktur. Cemal Süreya, Ece Ayhan, Sezai Karakoç gibi genç şairler, dönemin şiirlerine benzemeyen farklı şiirler kaleme almışlardır. O güne kadar yazdıkları şiirlerle adlarını duyurmuş olan İlhan Berk, Turgut Uyar, Edip Cansever gibi şairler ise önceki şiirlerinden tamamen farklı şiirler ortaya koyarlar.

Cemal Süreya'nın *Gül* (1954), *Güzelleme* (1954), *Üvercinka* (1956);
Edip Cansever'in *Aşkın Radyoaktivitesi* (1955), *Yerçekimi Karanfil* (1956);
İlhan Berk'in *Paul Klee'de Uyanmak* (1955), *Ağır Ot* (1956);
Turgut Uyar'ın *Göğe Bakma Durağı, Eski Bardaklar* (1956);
Ece Ayhan'ın *Kudüs Fareleri* gibi şiirleri bu akımın, İkinci Yeni'nin ilk şiirleridir.

İkinci Yeni, Türkçede, taşradan gelmiş ve genç parasız yatılıların oluşturduğu sürprizlerle dolu, özgün, çağdaş, modern, önemli bir şiir ve düşünce sıçramasıdır. Pek çok dergide şiirleri yayımlanan bu genç şairler, *Pazar Postası*'nın Muzaffer Erdost yönetimindeki sanat sayfalarında bir araya gelerek şiirle ilgili kuramsal yazılar yazarlar. Cemal Süreya, İlhan Berk, Turgut Uyar ve Muzaffer Erdost bu yazılarda İkinci Yeni'nin temel kurallarını açıklarlar.

İkinci Yeni'de şiirin en temel ögesi imgelerdir. Anlamsal bütünlük yerine dizelerin anlamına önem verilir. Dil anlatım aracı değil bir anlatım biçimidir. Kelimelere dayanan şiir, çağrışımlardan, sözcük deformasyonlarından, soyutlamalardan yararlanarak biçimini ortaya koyar.

İkinci Yeni tartışmalarının sürdüğü sırada, 1958 yılının Şubat ayında Cemal Süreya'nın ilk şiir kitabı *Üvercinka* raflardaki yerini alır. Daha önceleri Cemal Süreya üzerine yazılan övgüleri abartılı bulanlar bile bu eserinden sonra onu, kuşağının en güçlü şairi olarak kabul ederler.

Yıllardır yazılarını daha özgürce yazabileceği bir dergiye sahip olma hayalinde olan Cemal Süreya bu hayalini gerçekleştirmek için bu süreçte bir dergi çıkarır. 1960 yılının Ağustos ayında çıkardığı bu dergiye *Papirüs* adını verir. Dergi içerik olarak çok beğenilir ancak teknik açıdan pek beğenilmez. Mali sorunları aşamamalarından dolayı ancak üç sayı çıkarabilirler. Bir görev nedeniyle bir yıllığına Paris'e gönderilen Cemal Süreya'nın döndükten sonra yeni rotası İstanbul olur.

Doğrusu
iyi idare etmiştik
Doğrusu
iyi haltetmiştik
Yaşayanlar
seven sevene dünyada,
Biz öldüğümüzle
kalmıştık
Cemal Süreya

R. TOMRİS

İstanbul'da halasının evinde kalmaya başlayan şair R. Tomris adıyla çeviriler yapan Tomris Uyar'la tanışır. Bir süre sonra birbirlerine âşık olurlar ve birlikte yaşamaya başlarlar. Ev işlerinden, fikir tartışmalarına, meyhanelerden çalışmalarına kadar her yerde eşit olacaklarına dair aralarında anlaşma yaparlar. *Papirüs*'ün ilk dönemini kapsayan bu beraberlikleri sırasında hem birlikte hem de ayrı ayrı yaptıkları çevirilerle Türkçeye pek çok seçkin eser kazandıran çift, 1966 sonuna gelindiğinde yollarını ayırır. R. Tomris, Turgut Uyar'la evlenerek Ankara'ya yerleşir. *Papirüs*'ü Ankara'dan desteklemeye devam eder. Cemal Süreya yolu Ankara'ya düştükçe onları ziyaret eder ancak Tomris'le gittiği hiçbir mekâna bir daha adım atmaz.

Üvercinka'dan yedi yıl sonra *Göçebe* eseri yayımlanır. Bu eseriyle 1966 yılında Fazıl Hüsnü Dağlarca, Behçet Necatigil ve Gülten Akın'dan sonra Türk Dil Kurumu şiir ödülünü alan dördüncü kişi olur.

Papirüs'ünü unutamayan Süreya dergiyi yeniden çıkarır. Ancak beşinci sayıyı çıkarttıklarında ofisin üst katındaki konfeksiyon atölyesinde çıkan yangınla birlikte derginin her şeyi yanar. Yeni ofisi Aksaray'da Beyaz Saray İşhanı'nda açarlar. Ülkü Tamer, Murat Belge, Edip Cansever, Muzaffer Erdost, Afşar Timuçin gibi pek çok iyi isim yer alır derginin sayfalarında.

Tomris'ten ayrılması, ofisin yanması gibi üzücü olayların ardından yüzünü *Yelken* dergisinde düzeltmen olarak çalışan Zuhal Tekkanat adlı genç kız güldürür. Güzelliğiyle dillere destan olan Zuhal'le 1967 Ağustos'unda Muzaffer Buyrukçu ve Tevfik Akdağ'ın tanıklığında evlenirler. Ayrılıklar, boşanmalar, yeniden evlenmelerle dolu uzun bir birliktelikleri olur.

Herkes
az buçuk sarhoş
Herkes
bir şeyler söylüyor
Ama yalnız
ikimizin sözcükleri
Sarmaşdolaş
Cemal Süreya

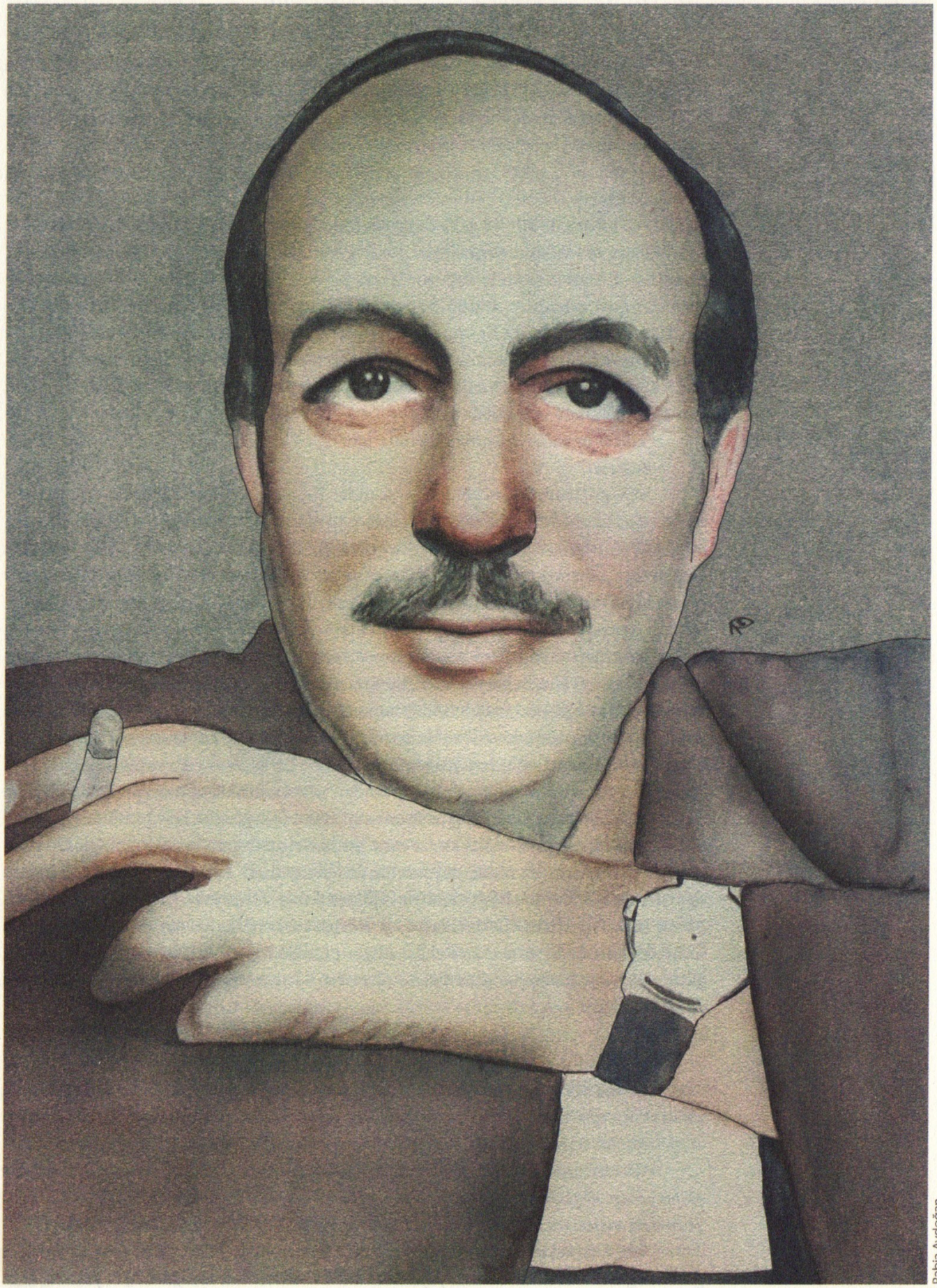
23 Kasım 1969'da oğulları Memo dünyaya gelir. Memo'nun doğumundan birkaç ay sonra yaşam koşulları ağırlaşan Süreya, İstanbul Hocapaşa Vergi Kontrolörlüğü'nde yeniden memuriyete döner. Birkaç ay sonra Maliye Tetkik Kurulu üyesi olarak Ankara'ya atanır. Zuhal Hanım'la beraberlikleri inişli çıkışlıdır. Bir kavgalarından sonra evi terk eden Zuhal Hanım'la ayrılırlar. Cemal Süreya, Ankara'da bulunduğu bu dönemde kendisine hayran, şiirlerini ezbere bilen akademisyen Güngör Demiray'la tanışır: ***"Hayatımın kadınını buldum. Zuhal'den ayrılıyorum."***

Güngör Hanım'la birlikteliğinin başlangıcında *Beni Öp Sonra Doğur Beni* kitabı yayımlanır. Evlenirler. Güngör Hanım Memo'yu kendi çocuğu gibi benimserken iki ev arasında bölünen Cemal Süreya ise oğlu konusunda çok tutarsızdır. El üstünde tuttuğu Memo'nun yaşının üzerinde davranmasını beklerken aynı olgunluğu oğluna karşı gösteremez.

Uzun süreli birliktelik kuramayan Cemal Süreya'nın her zamanki kıskançlıkları yeniden ortaya çıkar. Güngör Hanım ne arkadaşlarıyla görüşebilir ne de evine kimseyi davet edebilir. Ve yine bir gece yarısı oğlu Memo'yu alıp evini terk eder.

Ayrılık sonrasında kendisine teklif edilen Darphane müdürlüğünü kabul eden Süreya, uzun yıllar bu görevde düzgün, saygın ve dürüst bir bürokrat olarak çalışır. Aynı zamanda edebiyattan kopmadan çeşitli dergilerde düzyazılarını yazar, çevirilerine devam eder.

Düzyazılarını derleyip kitap yapmaya uzun yıllar önce karar veren Süreya, bu yazılarını *Şapkam Dolu Çiçekle* adıyla bastırır. Şiire doğan Süreya'nın bu denemeleri alabildiğine özgür ve özgündür. Nâzım Hikmet, Tevfik Fikret, Ahmed Arif, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Oktay Rifat, Yaşar Nabi, Can Yücel, Ülkü Tamer, Cahit Külebi gibi şairleri ve şiir dünyalarını derinlemesine inceler, onlar hakkında araştırmalar yapar.

Rabia Aydoğan

41 YIL SONRA ERZİNCAN'DA

Memo'nun bir aile hayatı olması arzusuyla oğlunun annesi Zuhal Hanım'la yeniden evlenir Cemal Süreya. Ne kavgaları ne de gürültüleri biter. Bir gün evlerinde konukları olduğu sırada büyük bir kavga yaşarlar. Tartışma sonrasında Cemal Süreya oğlunu da alıp evi terk eder. Önce Ankara'ya, kız kardeşi Ayten'in yanına gider. Oradan da Erzincan'a, şeker fabrikasını teftişe gider. Erzincan onda çok şey yaşatır, en çok da özlemi:

"41 yıl sonra bir ilk geliş duygusu içindeyim. Karıncalanmalar içindeyim."

Uzun bir teftişin sonrasında döndüğü İstanbul'da, darphane müdürlüğü sırasında bir dostunun evinde tanıma fırsatı bulduğu Birsen Sağnak'a ulaşır. Kısa bir süre sonra da evlenirler. Bütün rastladığı kadınlar onun için "Nihayet" olsa da, Birsen Hanım gerçekten de Bayan "Nihayet"tir. Kendi gelgitleri içinde, bütün çelişki ve bunalımlarıyla Birsen Hanım'ın sabrından ve olgunluğundan etkilenir, ondan beslenir. Ancak bir süre sonra yeniden kıskançlık nöbetleri geçirmeye başlar. Her zamanki gibi özür mektubu cebindedir:

"Güzel hayaller kurdum hepimiz için
Bağışla!"

Birsen Hanım'la evlilikleri sırasında Karaköy Maliye Dairesine başmüfettiş olarak atanır. Akşamları her zamanki gibi dostlarıyla vakit geçirir. Eski alışkanlıkla kahve köşelerinde yazılarını yazarken Birsen Hanım evde iki erkek çocukla baş etmeye çalışmaktadır. Birsen Hanım'ın en küçük çocuğu Özgür, sevgi dolu bir ortamda büyürken Memo tutarsızlıklar içinde büyümüştür. Cemal Süreya'nın tepkileri her zamanki gibi anlıktır. Bazen aşırı tepki gösterdiği bir şeyi bazen görmezden gelir. Hem zaafı vardır hem de tahammül edemez oğluna. Memo ise annesi ve kendisini terk ettiği için babasına içten içe kırgındır. Babasına aşırı özlem duymakta, öte yandan ondan çok korkmaktadır. Memo'nun hem fiziksel hem de ruhsal sorunları on yaşındayken doruğa çıkar. Okulda başarısız, aşırı şişman bir çocuktur. Ama Cemal Süreya'nın gözünde oğlu hep olağanüstüdür.

Yirmi beş yıllık memuriyetin ardından yüksek bir bürokrat olarak emekli olan Süreya edebiyata ve şiire daha çok zaman ayırabileceği için çok mutludur. Emekli olur olmaz bir yıl kadar *Meydan Larousse*'un hazırlanmasına destek olur. Oldum olası günlük yazma arzusu olduğunu her yerde dile getiren Süreya bu düşüncesini tam on yıl sonra, 1 Ekim 1984 itibariyle *Milliyet Sanat* dergisinde gerçekleştirme fırsatı bulur. 651. Gün'den ölümüne kadar da *Hürriyet Gösteri*'de devam eder günlüklerine. Geçmişiyle şimdiki zamanı, özel hayatıyla günlük hayatı, düşünceleriyle duyguları, şiirle düzyazıyı yan yana getirdiği ve akıcı bir üslupla yazdığı günlüklerine okurunu da dahil eder.

SEVDA SÖZLERİ, SICAK NAL VE GÜZ BİTİĞİ

Cemal Süreya, 1984 yılında *Can Yayınları*ndan o zamana kadar çıkardığı tüm kitapların toplu basımını yapar. Kitabın adı *Sevda Sözleri*'dir.

Adnan Binyazar, Sevda Sözleri'nden nasıl etkilendiğini bir mektupla yazar:

"Cemal'in şiiri kendini ele vermiyor; Şaşırtıcı bir imge düzeni: Hiçbir ozanın göze alamayacağı imgeleme yürekliliği; Söyleyişteki orijinalite / Anlatılmaz gibi olanı isteme / Şiirindeki matematiksel yapı, lirizimi engelleyemiyor; Sözcük seçimindeki çılgınlık"

1984 yılından sonra yazdığı şiirleri *Milliyet Sanat, Gergedan, Gösteri, Şiir Atı* gibi dergilerde aralıklı olarak yayımlar. *Sıcak Nal* ve *Güz Bitiği*, 1988 yılında arka

arkaya çıkar. *Sıcak Nal* o güne dek yazdığı şiirlerinin doğal bir uzantısıyken bir düzyazı, yirmi şiir, bir şarkı, on iki beyit, on altı dize ve beş işleyimden oluşan *Güz Bitiği* ise tek bir şiir, tek bir yapıdır. *Güz Bitiği*'nde düşüncenin ağırlığı varken *Sıcak Nal*'da toplumsal ve siyasal temalar vardır. Bu iki eseriyle birlikte 1988 Behçet Necatigil ödülünü alır Süreya.

"Ölümün rengini sonsuzluk rengi olarak düşünüyorum.
O zaman da karşıma maviler çıkıyor."

Sıcak Nal ve *Güz Bitiği*'nde öne çıkan temalardan biri ölümün ağırlığıdır. Annesinin ölümüyle birlikte ilk kez ölümle karşılaşan Süreya ölümden değil ama ölüden çok korkar. Ölüm karşısında ise hep suskundur. Yakınları dahil hiçbir cenazeye gidemez, başsağlığı dileyemez. Ellisine yaklaştığı dönemde tüm hüzünlerinden sıyrılır ve ölümün tüm soğukluğuyla çırılçıplak yüzleşir:

"Ölüm geliyor aklıma birden ölüm
Bir ağacın gövdesine sarılıyorum."

1982-83 ve 84 yılını sayrılı günler olarak niteleyen şair kendisine de bir ömür biçer ve *Kehanet 1985*'i yazar. Bir yerden, kırlangıçların dokuz değil, sekiz yıl yaşadığını öğrenir:

"Hayat kısa,
Kuşlar uçuyor,
...bayağı sarsıldım ve dilimin ucuna bu iki dize geldi. Bu hesaba göre geçen yıl ölmüş olmam gerekir. Ama işin güzel bir yanı da var. Ölmedimse, kırlangıç hesabından da kurtuldum demektir. (963. gün)"

"Ölüyorum tanrım
Bu da oldu işte
Her ölüm
erken ölümdür
Biliyorum tanrım.
Ama, ayrıca,
aldığın şu hayat
Fena değildir.
Üstü kalsın..."
Cemal Süreya

SON

Aralık 1989. Memo, annesiyle birlikte eşyalarını da getirerek babasının evine taşınır. Babasının tüm eşyalarını dağıtır, dolaplarını boşaltır, salondaki kütüphaneden kitaplarını indirip kendi kitaplarını yerleştirir. Şiddet tüm çirkinliğiyle hanenin en tepesinde. Babasını, Cemal Süreya'yı bir tartışmaları sırasında döver.

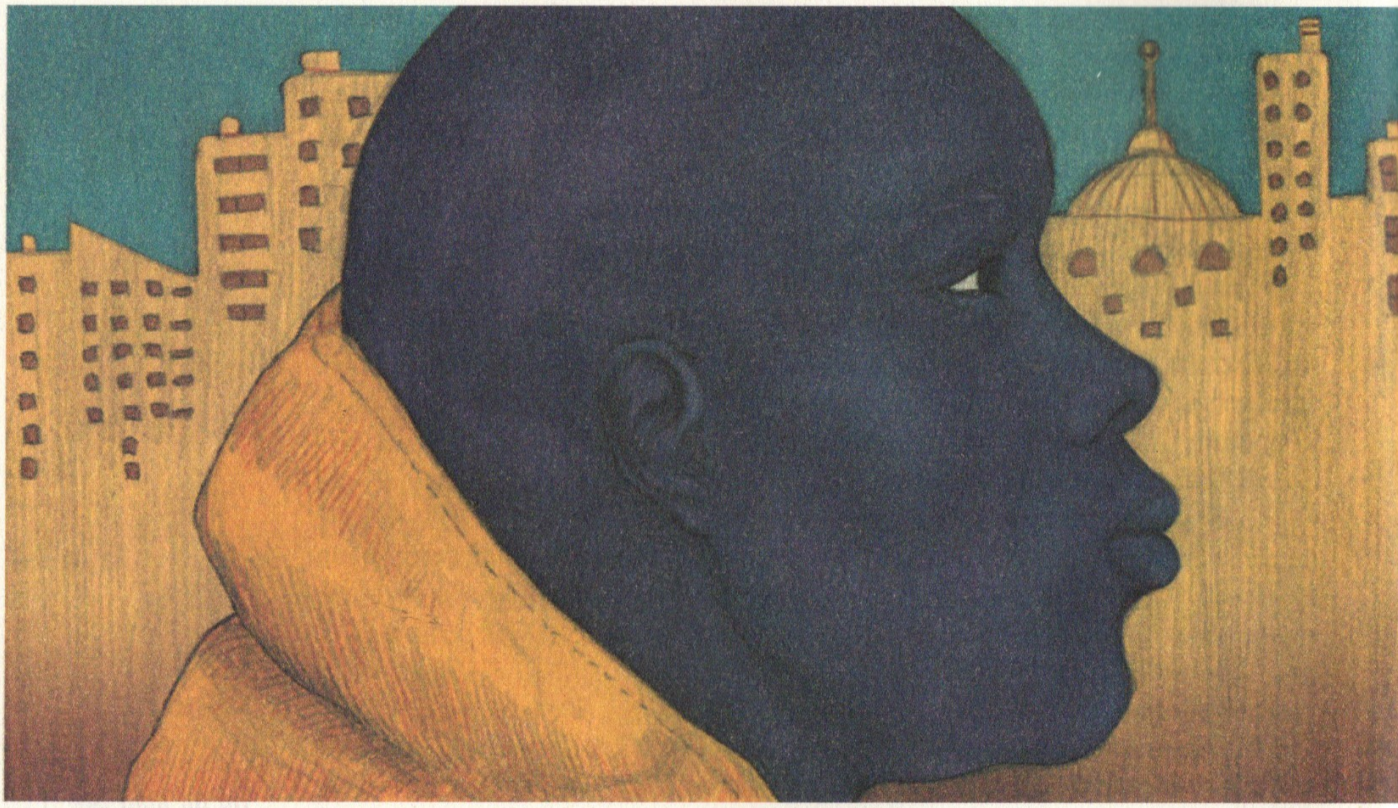
Cemal Süreya bu süreçte evi terk eden Birsen Hanım'ı 5 Ocak günü arar:

"Çok kötüyüm, göğsüm de kötü.
Kendimi hiç iyi hissetmiyorum. N'olur sabaha gel!"

Canı çok sıkkın olan Süreya birkaç gün sonra biraz kafasını dağıtmak için arkadaşlarının yanına gider. Onun bu hâlini gören dostu Muzaffer Buyrukçu, *"Anlatacak mısın Cemal?"* diye sorar. *"Ben atlatırım bu bunalımı, hiç merak etme,"* diye dostunu yatıştırır Süreya. Çok dalgındır. Son vapura İpek Tekil'le birlikte yavaş yavaş yürür. Ondan çantasından çıkardığı *Broy* dergisindeki Ülkü Tamer şiirini yüksek sesle okumasını ister. Yorgun ve üzgündür. O gece annesinin yanında kalan Birsen Hanım'ın telefonu çalar. Arayan Zuhal Hanım'dır. Cemal Süreya'yı Haydarpaşa Numune Hastanesi Acil Servisi'ne götürdüklerini söyler. Memo babasını buzdolabının önünde yerde bulmuş derhal hastaneye götürmüşlerdir. Birsen Hanım sabaha karşı hastaneye varır. Cemal Süreya o eve geri dönmek istemediğini, Birsen Hanım'la birlikte annesinin evine gitmek istediğini söyler. Birsen Hanım bir ara doktorlarla konuşurken onun yanına gitmeye çalışır: ***"Bıraktın gittin beni,"*** diye sitem eder. Kız kardeşi Perihan'ın eşi Hasan kendisini ziyarete geldiğinde ise birdenbire fenalaşır. Hasan'a yalvarır:

"Kurtar beni, sen kurtarırsın beni!
Oksijen verin!"

Doktorlar odaya doluşur, herkes odadan çıkarılır. Sedyede oturan Cemal Süreya hafifçe gülümseyerek son kez bakar sevdiklerine...

İsahag Uygar Eskiciyan

MAHSUS BLUES

Son kişi için şimdi blues çalıyor. Nefesim neye yeterse o ezgiden, parmaklarımın kapattığı deliklerden havalanan hüzzamdır ama hazan olsa adı yeridir. Yeridir düğün alayında mahpustan fıkra anlatmak. Bir gün bir adam ölmeyi unutmuş. Şimdi bu olacak iş mi? Çekmiş de çekmiş. Çektiği unutulmuş.

Son kişi için baştan alıyoruz. En başa değil. Kalın dudaklarla veya ince parmaklarla sarmak az geriye. Bir gün bir kadın yaşamayı unutmuş. Şimdi bu hepimizin tekrarı olacak. Bunu fark ettiğinde kadın, gidip kendini doğurmuş.

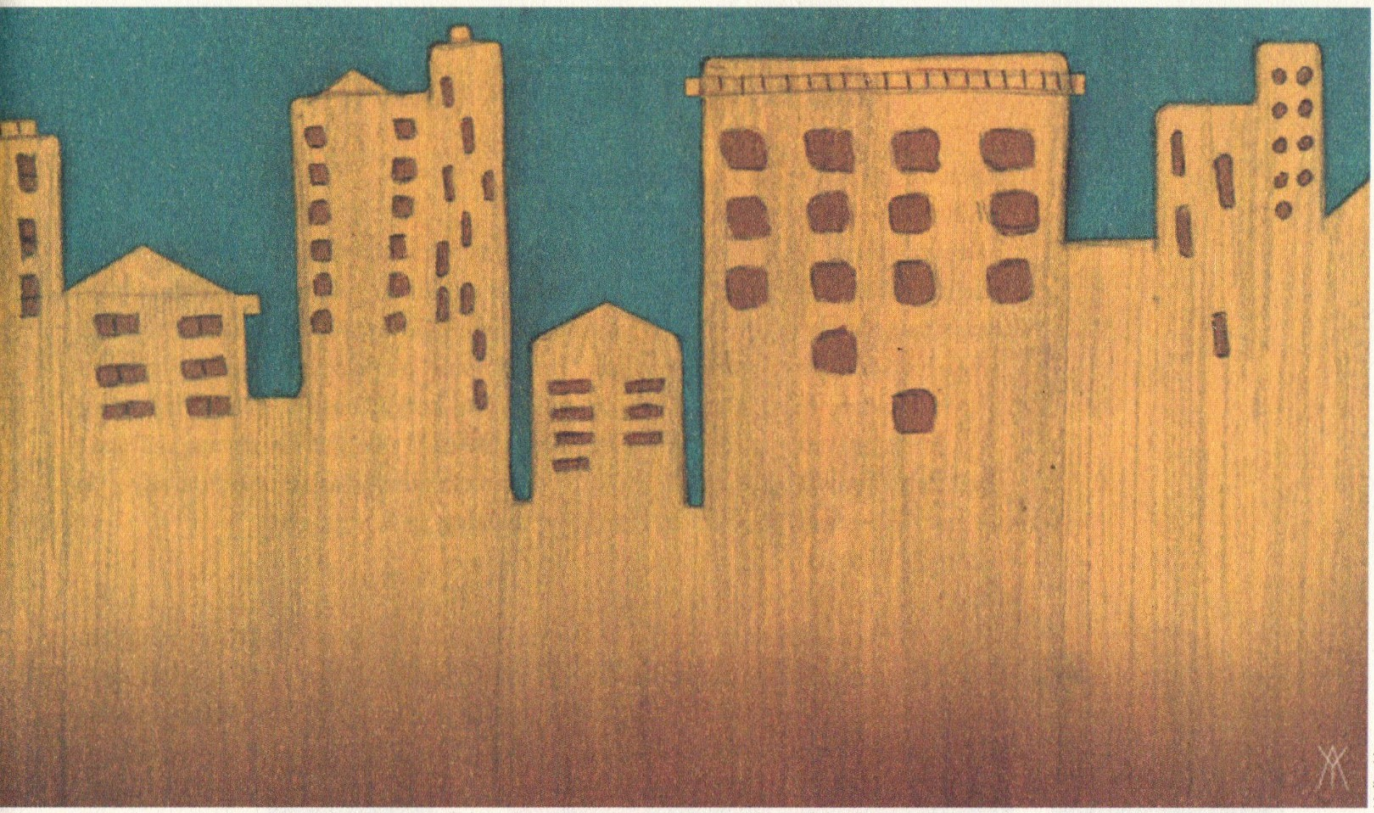
Bir gün bir kadın yaşamayı unutmuş. Şimdi bu hepimizin tekrarı olacak. Bunu fark ettiğinde kadın, gidip kendini doğurmuş.

Başa sarıyoruz yeniden. Mavi ışık tepeden, beyaz duman tütünden, ayak sesleri çoğunlukla topuktan, geceye devam için çok nedenimiz var. Bir gün bir mahpus duvarları unutmuş. Taşlar duruma şaşmış, duvarlar ortadan kaybolmuş. Şimdi bu hepimizde acemi duracak.

Mavi, bir duvarı yıkmak için en geçerli nedendir. Bu gece, bu inip duran yağmur, yoluna devam eden rüzgâr, yerinden ayrılmayan güneş, kökleriyle dillenen ağaç ve bu alkış için yeni hareketler üretmeliyim.

Mavi tepemde, derim kara, dişlerim doğarken yoktu sonra çıktı beyaz. Sonra tuhaf durdu aynada ve hayatta. Bunları üflüyorum saksafona. İçimin mahpusluğu nefes renginde çıkıyor. Duman arttı. Hüzün. Dudaklarımı dilli ağızlıktan çekiyorum. Başımı hafif eğiyorum. Gözlerim karanlıkta kalanlarda. Bu alkış için yeni hayaller uyandırmalıyım.

Kapüşonu kafama geçirip dalıyorum sokağa. Sigaramı tüttürerek. Çoktan kepenkleri indirmiş bir dükkânın çıkıntısına oturanlardan biri elimdeki sigarayı istiyor. Paketten veriyorum iki dal. Yanındaki de istiyor. Ona da uzatıyorum. Soruyor, neden kapüşon takıyoruz, diye, neden biz karalar kapüşonluyoruz kafamızı. Cevap-

Yeliz Akın

sız bırakıp yürüyorum. Önüme çıkan konserve kutusu üzmeden ayaklarımın arasında dolaştırıyorum. Sol ayağımdan sağa, sağ ayağımdan sola. Sesi sekiyor gecede. Ayaklarımdan özgürlüğünü alıyor. Uzağıma düşüyor. Onun için gece güzel bitsin.

Bol ışıklı sokaklardan geçiyorum. Bir kadın sırtını duvara vermiş. Kara oğlan, diyor, sigaran var mı? Aynı duvara omzumu yaslıyorum. Paketten bir dal veriyorum. Kibritle yakıyorum ucunu. Nefesini mavi üflüyor. Duman yanaklarından akıp gidiyor, daha çok çivit renginde. Seni bir kez dinledim, diyor, şu ötede bir yerde. İki kibrit çöpünü birleştirip yakıyorum. Yanan uçları birbirinden ayrılıyor. Kadın mavisini üflüyor parmaklarıma. Parmaklarımın ucu neşeleniyor, duman dalgalanıyor. Paran var mı, diye soruyor, seni sevebilirim. Bir kibriti bu sefer tek başına yakıyorum. Aleviyle ağzıma alıp söndürüyorum. Kahkahayı basıyor. Ben kocaman bir yangını söndürüyorum ağzımda, diyor. Gülmeyi utandırıyor. Omzumu duvardan alıp yürüyorum. Sesleniyor, bir filmde neden önce arkadan gösterirler ki bizi. Cevapsız uzaklaşıyorum. Bir köpek benle yürümeye başlıyor. İkimizin de sesi yok. Yavaşlıyorum, geride kalmasın diye. Kapkara tüyleri var, kirlenmiş. Önümüze çıkan poşetleri kokluyor. Dişleriyle açmaya çalışıyor birini. Bekliyorum. Umduğunu bulamamış gibi kafasını eğip devam ediyor yürümeye. Zıplayıp topuklarımı birbirine çakıyorum. Bunu seviyor. O da zıplıyor. Birkaç defa tekrar ediyoruz bunu. Sonra duruyor. Sığınıyor bir duvarın dibine. Biraz uzaklaşınca havlıyor, yattığı yerden. Kim bilir ne soruyor. Cevapsız devam ediyorum.

Maviye hiç yakışmayan bir arabanın önünden geçiyorum. Rozeti kendinden büyük biri iniyor, kapısını açık bırakıyor. İki elinin başparmağı kemerinde. Önünden geçiyorum. Arkamı görünce sesleniyor. Devam ediyorum. Sesi kabarıyor. Uzanmamı istiyor yere, yüzüstü. Diğer kapının da açıldığını duyuyorum. Başka bir ses daha kabarıyor. Onun ağzı daha büyük olmalı. Dişleri ayrık olmalı, çatallanıyor sesi. Devam ediyorum. Devamım iki tetikle son buluyor.

Ezgi Ayvalı

CENNETTE BİR KONAK

Ben bir kötülük yaptım, iyilik olsun diye.

Adı iyilik olan bir şey.

Kapıya gelen bir kediye, bir kalıp peynir verdim bir sabah, kedileri o kadar sevmediğim halde, sırf günüm güzel geçsin diye. Aklımda tuttum bu iyiliğimi gün boyunca. Eve geri döndüğümde bir baktım, kedicik hâlâ orada. İyilik olsun diye iki gün sonra bir kalıp peynir daha verdim. Günler sonra bir kâse süt. Derken bir gün kayboldu ortalıktan. Sağa sola bakındım, yok. Gitti, karıştı hayata, kendi yiyeceğini bulmak için doğası gereği, yani tam da olması gerektiği gibi yoluna devam etti sandım. Tam kapıyı kapatıp içeri girecektim ki, evin önündeki ağaçtan atladı, esneyerek yanıma geldi. Meğer artık o ağaçta yaşamaya başlamış kedi, kuş gibi.

Ben bir kötülük daha yaptım, iyilik olsun diye.

Adı iyilik olan bir şey daha.

Borç verdim arkadaşıma, sırf iyilik olsun diye. İyi biriyim çünkü, arkadaşlıkta da iyiyim. Benden yardım istemediği hâlde, sadece hâlini, durumunu, derdini paylaştığı hâlde. Sadece paylaşmak istediği için hem de. Ne kadar düşünceli bir arkadaş olduğumu görsün diye, bir iyilik yaparsam şayet evren mutlaka bunu hisseder, etkilenir diye. Aklımda tuttum günlerce yaptığım iyiliği. Sonra bir kez daha derdini anlatırken bana arkadaşım, borç istedi, borçlu olduğunu bile bile. İyilik böyle bir şey dedim; yaparsın, kendini iyi hissedersin, rahatlarsın, borçlandırırsın hayatı, döner dolaşır bir yerlerden görürsün karşılığını. Sevap gibi. Cennette harika bir konak, tapusu bende. Tekrar verdim. Tekrar, tekrar. Derken hem arkadaşımın alacaklısı yaptım kendimi hem de kaybettim arkadaşlığını, yok yere.

Ben bir kötülük daha yaptım, iyilik olsun diye. Adı iyilik olan bir şey daha.

Ben birçok kötülük daha yaptım, iyilik olsun diye.

Adı hâlâ iyilik olan bir şeyler.

İşyerinde başkalarının işlerini yaptım. İyi insan olmak bunu gerektirir diye. Başkasının yerine sildim yerleri, başkasının yerine fotokopileri bastım, kahve makinesini tamire yollayıp başkasının yerine çizdim o grafikleri. Düzenlemelerini yaptım dosyalarının, toplantılara girdim başkalarının yerine, arkalarını toparladım durdum sırf iyilik olsun diye. Derken çok yoruldum, yetişemez oldum hiçbir şeye, elime yüzüme bulaştırdım, çuvalladım, etrafımı hatalarla doldurdum. Her işe ben mi koşturacağım dedim, size onca iyilik yaptım, biraz da siz bana dedim. Saydım durdum, ben dedim, siz dedim, evren dedim, neler yaptım dedim, ne yaptım ben böyle. Kimse neden bahsettiğimi anlamadı hâliyle. Geç de olsa, zor da olsa, iyilik olsun diye yapılan her şeyin kötülük olduğunu yeni anladım ben. Yardım istemeyen birine yardım ederken aslında onun ayakta kalma çabasını engellediğimi, arkasını getirip getiremeyeceğimi hesaplamadığım küçük dokunuşların, nasıl beklentiler ve alışkanlıklar doğurduğunu yeni yeni anladım. İyilik yapmakla, borçlandırmak arasındaki o görünmez çizgiye basa basa, kime iyilik yaptıysam bana kötülük yaptı diye bağırdım durdum. Kendi sesimi, en çok ben duydum. En kötü gününde ben yanındaydım demek için, kötü günler kolladım, hoşlanmadığım insanların yüzlerine gülerken kuş kadar utanmadım. Hayattan alacaklıydım ben çünkü, elimde hesap defterim, aklımda yaptığım tüm iyiliklerle, ben vardım, ben yaptım, ben koştum, ben hakettim, ben kazandım.

Ben ne kötülük yaptıysam, kibirimden yaptım.

Sırf iyilik olsun diye.

Rabia Gençer

Oğuz Kaan Boğa

ALMAN DIŞAVURUMCULUĞU VE KARA-FİLM İLİŞKİSİ ÜZERİNE

İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde, başlangıçta Hollywood'da sonrasında da Avrupa'da etkisini gösteren ve bir türden öte sinematografik stil bağlamında karşımıza çıkan film noir'ın ortaya çıkış süreci, kendisine benzer bir şekilde girift bir tarihsel zemine ayak basar. Birinci Dünya Savaşı'nın öncesi ve sonrasının özellikle Alman sinemasına olan etkisi, Weimar Dönemi, Nazilerin yükselişi gibi birçok tarihsel etken, film noir'ın ortaya çıkışında rol oynayacaktır.

Tabii ki film noir'ın stil anlamında en çok etkilendiği biçem Alman Ekspresyonizmi olmuştur. Almanların 1910'larda ABD, Fransa, İtalya gibi ülkelere kıyasla sinema anlamında geride kaldıklarını düşünmeleriyle gelişen süreç, tamamıyla farklı neticelerle sonlanacak olsa da özellikle UFA'nın 1910'ların sonlarından İkinci Dünya Savaşının bitişini kapsayan süre zarfınca hemen hemen bütün Alman film şirketlerini elinde bulundurup bu şirketleri propaganda amaçlı kullanarak milliyetçi filmler çekmesiyle farklı bir sinema anlayışı ortaya çıkar. Nitekim, büyük bir ekonomik çöküş yaşayan ve savaşı kaybetmiş Almanya, bütün bunlara rağmen film sektörü bağlamında bir kayıp yaşamamıştır; hatta Weimar Dönemi'nde (1918-1933) UFA, Hollywood ile yarışabilecek düzeyde olan yegâne film şirketi konumundadır. Savaş kaybedildiği için UFA'nın eğimi de değişmiş, halkı eğlendirmek ve ekonomik sorunların üstünü kapatmaya yönelmiştir. Öteki taraftan, birkaç film şirketi bütün baskılara rağmen bağımsız kalmaya çalışmaktadır. Lakin benzer imkânlara sahip olamayışlarıyla farklı bir anlatım tekniği, farklı bir sinematografi arayışına sürüklenirler. Sonuç olarak, Decla stüdyosu sinemayı derinden etkileyecek bir yapımla çıkagelir: *The Cabinet of the Dr. Caligari* (1920). Dr. Caligari'de Hans Janowitz ve Carl Mayer, Birinci Dünya Savaşı'ndaki tecrübelerin bir izlenimini yansıtır gibidir. Alman Ekspresyonizminin neredeyse bütün karakteristiklerini barındıran filmde, siyah-beyaz kontrastı, bozulmuş gerçeklik, gerçeğin sübjektif bir gözle verilmesi, ters köşe yapan bir final gibi elementler ön plana çıkar. Tabii ki bu sürece gelene kadar, benzer elementleri tablolarda (*Çığlık*, Edward Munch) veya Van Gogh ve Kafka'nın eserlerinde de görebiliriz. Kafkaesk -Türkçesiyle Kafkavari, tanımı da Alman Ekspresyonizminin bize hediyesi olmuştur- ki bu tanımın da bir alt küme olduğunun altını çizmek gerekir. Özellikle, Tim Burton'a yapılan Kafkaesk tanımı yetersiz kalmaktadır çünkü filmlerinin derininde Alman Ekspresyonizmi yatan, film noir, neo-film noir ve sürrealist yaklaşımların modern anlatımı bulunmaktadır.

Alman sinemasının yükselişi 1920'li yıllarda devam eder. Fritz Lang'in Metropolis (1927) filmi her ne kadar ekonomik anlamda hüsrana uğrasa da ekspresyonist sinemayı farklı boyutlara taşır. Nosferatu (1922) da Dr. Caligari'nin izinden giderek, Dracula'dan ilham alarak bu stilize anlatım şeklini sürdürür. Bunda sinemanın sessiz oluşunun da bir payı vardır. Aslında Alman Ekspresyonizmi'ni doğuran sebeplerden biri de muhakkak bu olmalıdır. Sessiz sinema, özünde müzik gibi evrensel bir anlatıma zemin oluştururken toplumda yaşanan bu anksiyete, buhran ve gelecek kaygısını izlenimsel bir şekilde ekrana yansıtmak için sinematografi ve mizansen ile oynanarak yeni bir anlatım tekniği oluşturulmuştur. Tabii ki bu dışavurumculuğun resimden sinemaya geçişi farklı bir yolu izlediğinden, farklı neticeler elde edecektir.

Tayfun Yağcı

Almanya'da Nazilerin yükselişiyle artan otoriter ve despot rejim sebebiyle Fritz Lang gibi büyük yönetmenlerden bazıları tekniklerini Fransa, İngiltere ve Amerika'ya götürerek Alman Ekspresyonizmi'nin farklı bir raya sokacaktır. Benzer bir sinematografi anlayışını *Frankenstein* (1931) filminde de görürürüz. Ancak, bu biçemin evrime uğrayışı özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemini kapsar, ki İkinci Dünya Savaşı'nın hemen hemen bütün batılı toplumların psikolojisinde yarattığı travmayı neredeyse bütün sanat dallarında görmemiz mümkündür. Aynı şekilde sinema da bundan nasibini alır. Alman yönetmenlerin götürdüğü tarzla Hollywood'da bu ekspresyonist yaklaşım başkalaşım geçirecektir. Bu anlatım tekniğinin özellikle 1940'lar sonu ve 1960'lara kadar dedektif hikâyelerinde kullanıldığını görürüz. Bu filmlerin çoğu, pulp fiction denilen hikâyelerden uyarlamaları oluşturacaktır. Bu filmlere yapılan film noir tanımlaması da savaş sonrası dönemi kapsar (1946). Fransızca bir tanım yapılmasının sebebi, bu tanımı Fransız film eleştirmenlerinin bulmasından ibarettir. Savaştan sonra, Fransa'ya gelen birçok Amerikan filminde, Fransız eleştirmenler, keskin görseller, anti-kahramanların yoğunluğu, melankoli, adalete olan güvensizlik, gibi birçok sebepten ötürü bu tanımı kullanmaya başlarlar. Öte yandan, kara-film'in bir türden ziyade bir stil ve anlayış olduğuna dair yorumlar sıklıkla yapılır. Özünde bu film türü, savaş sonrası dönemde toplumda yaşanan arızaları, sosyal kaygıları yansıtarak zaman zaman toplumsal yozlaşmayla birlikte devletin yüksek mevkilerinde yaşanan yozlaşmayı da gözler önüne serer ve kullandıkları Alman dışa vurumcu sinematografi, bu izlenimi yaratmakta fazlasıyla işe yarar hâle gelmiştir. Benzer bir şekilde sübjektiflik öne çıkarken katı (hardboiled) dedektiflerin, geçmişi bir sis bulutu hâlinde

Sessiz sinema, özünde müzik gibi evrensel bir anlatıma zemin oluştururken toplumda yaşanan bu anksiyete, buhran ve gelecek kaygısını izlenimsel bir şekilde ekrana yansıtmak için sinematografi ve mizansen ile oynanarak yeni bir anlatım tekniği oluşturulmuştur.

olan ciddi karakterlerin, zaman zaman şiddetin sahnede yoğun gösterilmesi ve dönem itibariyle erotizme kaçan cüretkar sahneleriyle farklı bir ruh halini yansıtır. Örneğin, Orson Welles'in *Touch of Evil* (1958) filminde kendisinin oynadığı Hank Quinlan karakterinin geçmişi hakkında bildiklerimiz sadece birkaç ayrıntıdan ibaretken; kullanılan ışıklar, karakterin suratına çarpıp kaçan gölgeler, kimi zaman aşağıya kimi zaman yukarıya pan yapan kamera açılarıyla karakterin kariyeri boyunca yaşadığı yozlaşma bir izlenim olarak verilir. Yakın dönem kara-filmlerinden biri olan *Sin City* (2005)'de de genel bir kaygı hâli, karmaşık kurgu, toplumun üst tabakasından (din adamları, devlet görevlileri) dibine kadar yaşanan ahlaki ve toplumsal yozlaşma ve hemen hemen her karakterin ve mizansenin stilize olması, sıklıkla caz müziğin kullanılması gibi kara-filme has birçok unsurun kullanıldığı görülür. Genelde kara-film'lerde kullanılan izbe ve harabe mekânların kullanımı da bu anlatımı pekiştirmek içindir. Asimetrik kamera açıları da sık kullanılan bir teknik hâline gelmişken; çoğu kara-filmin ters köşe (twisted) yapan final sekansı da karakteristik bir özellik hâline gelmiştir. Özellikle bunun en belirgin örneklerini neo-film noir örnekleri olan Chinatown (1974) ve Memento (2000) gibi filmlerde görürüz.

Sinematografik anlatımın senaryonun önüne geçmesi gibi bir durum söz konusuyken çoğunlukla anlaması güç kurgular, karakterlerin büyük sözler etmesinin yanı sıra, İkinci Dünya Savaşı'nın da etkisiyle ekonomik özgürlük kazanan kadınların daha aktif rol almasıyla "femme fatale" diye tanımlanan kadın karakterlerin de bu filmlerde ortaya çıktığına rastlarız. Bu karakterler, çoğunlukla başkarakteri kadınlığıyla manipüle eden, sinsi karakterler olarak dikkat çeker. Başkarakterin yaşadığı içsel dalgalanma ve iradesizliği ise bu manipülasyona karşı çoğu zaman onları savunmasız bırakır. Örneğin, Billy Wilder'ın *Sunset Bulvarı* (1950) filminde, eski bir film starı olan Norma Desmond karakterinin başkarakteri manipüle ederek nihayetinde sonuna sebep olması, buna örnektir. Bir başka örnek de, *Gilda* (1946) filmindeki bir diyalogda görülür:

İkinci Dünya Savaşı sonrası McCarthyciliğin ortaya çıkışı ve komünizme karşı bir cadı avının başlamasıyla, sinemada bu paranoya ve melankoli kendini belli eder.

"Johnny: Evli olman seni hiç mi rahatsız etmiyor?
Gilda: Benim bilmek istediğim şu, seni rahatsız mı ediyor?"

Benzer bir şekilde *Sunset Bulvarı* filminin, kurgu anlamında da avantgarde bir yapıya sahip olduğu görülür ve hikâye sonundan başlar. Bu izlenimsel sinematografide metaforik anlatımlar sıklıkla görülür. Örneğin başkarakterin cesedinin havuzda bulunmasıyla foreshadowing yapılarak hikâyenin izleyeceği yol ile ilgili ipuçları verilir, ki su metaforu da, henüz çözülememiş bir cinayet, bir sır perdesinin aralanması gibi anlamlar içerir. Kara-filmlerde yoğun yağmurlu ve kasvetli bir ortamın hâkim olması da aslında bu izlenimi yaratmak içindir. Örneğin, kara-filmin modern örneklerinden biri olan David Fincher yapımı *Seven* (1997)'da da bu kasvetli ve yağmurlu atmosfere rastlarız.

Öte yandan, Fransız eleştirmenlerin yaptığı bu film noir tanımlaması, dönemin Amerikan filmlerinde görülen melankoli, ahlaki yozlaşma, yabancılaşma, paranoya, güvensizlik gibi duyguları öne çıkardığındandır, ki İkinci Dünya Savaşı sonrası McCarthyciliğin ortaya çıkışı ve komünizme karşı bir cadı avının başlamasıyla, sinemada bu paranoya ve melankoli kendini belli eder. Örneğin kara-filmlerde karakterlerin uzun bakışmaları sırasında close-up'larla vurgulanan hüzün, takip sahneleri, karakterlerin sürekli sigara ve alkol tüketmesi, bu çaresizliği ve paranoyayı ihtiva eder. Bu bağlamda çoğu kara-filmin finali de kendisi kadar karanlıktır.

"Dibe vurmuştum; ama hâlâ şansımı zorluyordum."

Out of the Past, 1947

Nazlı Başaran

İKİ YAKALI DERTLER I

Berna Yangın

Korkunç rüyalar
yedi dünya masalları
ve eden bulur haritaları.
Yıldızlardan dişleri var şairlerin,
herkes herkesten daha iyi bu mevsimde
kuş sezonu kapandı.
-çıkartın kürklerinizi!
kesik bir sızı tınlıyor kuyuda
oysa kimse bilmezdi bu derdi
Bu dert bizim derdimiz de değildi.
söyleyenin yüzüne baktık ve dedik ki
-Midas'ın kulaklarından bize ne?
-Midas'ın kulaklarından bize ne?
Son nefesini verir rahimden çıkan,
şu dünyaya dalından kopmuş çiçek gibi fırlatılan,
Bunları tarih kitapları yazmaz!
Ben bunları dört duvar arasında öğrendim.
Öğrendim ama kimseye diyemedim.
Çok kavisli açık müze aşkları gördüm
güzel alkışlarla karnını doyuran.
Dişin kavuğu, yaranın toz bağlamış kabuğu
böyle böyle yitip gitti o çok sevdiğimiz şarkılar.

Anladım ki herkesin ailesi, herkesin evi var
sokaklar ve daha çok sokaklar
yürümek mesela bedava dediler
bunu söyleyenler de
en fiyakalı ayakkabılarını cilalattılar.
Onaylanmış yüksek sesli kavgalarını yapanlar
kendi köşesinde fısıltıyla savaşanlara ateş açtı.
Aramızdan biri feryat ederek bağırdı
"kim derdi ki Medea bir gecede çocuklarına kıyacak?"
-Tarih hep tekerrür eder.
Olacak olanın kuşkusuz gerginliği
yerleşmiş yeryüzüne
gelenin gitmeden edemeyeceği üstün körü bir ziyaret.
Bu ziyaret ki şölen sofrasından uzak
Belki de bu senin son aşkındır diyorlar.
-Herkes seni ihanetinle anacak.
Dayatılan her gerçeğin peri masalı bir yüzü var,
şahidimdir iki gözü olanlar
korkusuz kim varsa tüm acımızı
göğüsleyip yıkacakmış.
Kimsenin kimseden yana kuşkusu olmasın
tarih bizi en kısa sürede unutacak.

Gonca Özmen

GECENİN YOKLAMA DEFTERİ

Gecenin defteri, bir hevestir. Çoğuldur. Mecazlıdır. Büyülüdür. Çekicidir. Arzuludur. Esriktir. Başına buyruktur. Esinleyicidir. Esinin kendisidir gece. Değiştirir, dönüştürür. Sendeletir insanı. Bilineni bilinmez kılar. Görüneni görünmez kılar. Biçimi de yok eder ayrıntıları da. Bir sim örter her şeyin üstüne. Bir sır örter her şeyin üstüne. Her şeyi kendinin kılar.

Gecenin defterine cüret edilir. Herkes yazamaz ona. Herkese göre değildir gece. Karanlık tecrübesi, karanlık terbiyesi korkutucudur. Göze alabilmeli, karşı gece olabilmelidir insan geceye tutulmak, geceye tutunmak için:

"gecede, birer karşı gecedir onlar /
içimizdeki / ve dışımızdaki / bütün gecelerin."

Behçet Aysan

Bir itirazı söylemekten çekinmemelidir. Bir başkaldırıyı başlatabilmeli, bir devrimi fişekleyebilmelidir. Devirebilmelidir devrilmez sanılanları.

Gece, hünerlidir. Değişimi söyler. Düşe kalkadır gece, yaralana berelenedir o. Aldanarak ve aldatarak. Aldatarak ve aldanarak. Öğretir, büyütür, oldurur. Öldürür de bazen. Ehli olana yüz vermez gece. Fırtına koparmayı bilir. İtaat edenle barışmaz. Dobradır gece. Muhafazakarlığa düşmandır. Kutsalla didişir. Bir taşı bile yontar. Kan sızdırır. Daha derine, dibe çağırır.

Gizli bir hayatı var gecenin. Sürgüyü çekince kendine... Karanlıktan sonra ne başlar? Yaşamakta olmanın düş kırıklığı. Pişmanlık zamanları. Gece hayvanları.

Gözleri yok gecenin – elleri, ayakları da. Bir gövdesi yok. Uçuşan bir şey o. Çukurlara dolan bir şey.

"Gece yavaş yavaş geliyor. İniyor. Çukur yerlere dolmağa başladı bile.
Oraları doldurup ovaya yayılmağa başlar başlamaz, her yer boza dönüşecek.
Işıklar yanmayacak bir süre. Ne çukurda ne düzde. Tepelerin aydınlığı,
bir süre, yeter gibi görünecek herkese. Sonra tepeler de karanlıkta kalacak.
Dil bu karanlığın içinde yaşayabilirmiş gibi görünen tek şey olacak."

dediği Bilge Karasu'nun.

Gecenin defteri imgeler doğurur çünkü. Dil, şahlanır gecede. Gecenin gümüş sesi dolanır aklımızı dip köşe. Güne sığmayanlar geceye kalır, düzyazıya sığmayanlar şiire. Suları da ürpertir gece, gövdelerimizi de. İktidarı kovar. Eşitleyendir gece. Özneliğimizi söyler. Birin içindeki çok olma potansiyelini bilir. Gece, farklılıklarımızı ortaya koyabildiğimiz zaman dilimidir. Ben'in anlatılarıdır gece.

Gizli bir hayatı var gecenin. Sürgüyü çekince kendine... Karanlıktan sonra ne başlar? Yaşamakta olmanın düş kırıklığı. Pişmanlık zamanları. Gece hayvanları. Gecede sorarız kimim ben diye. Kendimizi gecede, geceye haykırırız. Gece, ondandır çokça yaralar insanı. Geçmiş zamanı daha çok geceleri karıştırır insan. Anıların gel gitinde sorular, kaygılar, düşünceler... Külünü en çok geceleri eşeler. Gönlünü en çok geceleri buruşturur. Bu yüzden dünyanın en uzun gecesi takvimlerde değildir.

Gece, özlemi körükler, yalnızlığı büyütür. Yalnızlıklar geceleyin alevlenir. Işığı olmayan bir ateştir bu.

"Kendimi yalnız bırakmamak için bütün gece aynanın karşısında oturdum." der Pavese. Kesintisi yoktur gecenin. Süreklidir – süresizdir neredeyse. Akar yalnızca gece: akar sessizlik, akar yalnızlık – usulca. Bazen o akışta da katılar insan kendini. Donar içinde bir su. ***"Uyusak, uykunun gülleri buz."*** (Mehmet Taner) Rilke, ***"Gece seni ayırır komşundan,"*** diyor. Gece seni sana verir çünkü. Araya kimseleri almaz. Çıp-

Eren Caner Polat

laklıktır gece. Gündüzün çiğ ışığı yoktur artık. Gündüzün zorunlu gülüşleri, günaydınları, nasılsınızları, iyiyimleri, her şey yolundaları yoktur artık. Kusurlarına, korkularına, ıssızlığına, günahlarına, yalanlarına, kahırlarına, kavgalarına, kederlerine doğrudan bakabilir insan. Kapkaralığını gizlemek zorunda değildir. Acısı yavaş yavaş gelir, iner, çukur yerlere dolmaya başlar. Boşluk bırakmaz gece – bitiştirir. Boşluk bırakmaz gece – yayılır – dağılır.

Apollinaire'in *"Ren Gecesi"*nde de, Tezer Özlü'nün *"Çocukluğumun Soğuk Geceleri"*nde de zaman aynıdır. Nerval, "siyah güneş" metaforuyla dışa vurur içindeki karanlığı, geceyi. George Trakl, savaş ortamı ve ölümü, karamsarlığını gece ve karanlık metaforuyla mayalar. Goethe, *Faust*'ta, ışığı doğuranın karanlık olmasından geceyi "ana" olarak niteler.

"Döküldü günün / ve gecenin sırı.
İç kanamasına benzer / bir duygu: Alıştık."

diye yazar Ahmet Oktay. Aynı coğrafyada zalimleriyle mazlumlarınki aynı gece olsa da ***"..daha uzundur zulme karar verenin gecesi"*** der Gülten Akın.

İçinde gece sözcüğü geçen öyle çok kitap var ki! Öyle çok kitabın içinden geçer ki gece! *Binbir Gece Masalları, Gece Yarısı Çocukları, Gece Dersleri, Gece Uçuşu, Sonsuz Gece, Gece Yazı, Bir Gece Yolculuğu, Gece Hayatım, Her Gece Bodrum, Gece Mavisi, Başaklar Gece Doğar, Bu Gece Pera'da, Son Gece, Gece Yarısı İtirafı, Gece Müziği, Ey Gece Kapını Üstüme Kapat, Onikinci Gece, Sis ve Gece, Gece Sesleri, Gece Gelen Eski Dost, Fener, Gece ve Yıldızlar, Gece Yarısının Ötesi, Gece Yarısı Cinayeti, Gece Yarısı Güneşi, Gece Çılgın Ayak Sesleriyle Yırtıldı, Tedirgin Gece, Yüzün Yarısı Gece, Gece Gelen Ölüm, Gece Lambalarının Işığında, Lizbon'a Gece Treni...* Daha nicesi... En sevdiğim kitap ismi şu – şimdilik: *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu!*

Yaşamın akışı yitirilmiş gibidir geceleri. Keşfedilme tehlikesi yoktur. Bulanık zamansallık. Bir sığınaktır çoğu insan için geceler. Öyküsüne gömülür insan. Göçüğünü anlar. Dağıyla taşıyla, kurdu kuşuyla, çoğu insanıyla eşyalarıyla dünya uyurken, sular düş görürken uyanık kalmak, düş kurmaya daldırır insanı. "Şiir hayvanı"nı daha çok geceleri büyütürüz. *"Ay Büyürken Uyuyamamam"* dediği Külebi'nin. Şairler işte gecelerden, uykulardan çalarak sözcükleri harlayan "ateş hırsızları"dır. Bazıları gececildir. Karanlık şiirler yazar onlar. "Kötülük Çiçekleri" açtırırlar. Yazdıklarımız da karartır havayı bazen. Korku edebiyatı, geceyi ve karanlığı sıklıkla kullanır.

Suç zamanıdır, av zamanıdır geceler. Karşıtların diyalektik birlikteliği gecede. Hem uyku ve dinlenme, hem coşku ve aşk, hem de korku ve ölüm zamanıdır geceler. Yeşil koruğu, sarı, mor, kara üzümlere çeviren gece; bizi, kimi zaman "harikalar diyarı"na, düşlerin masal dünyasına yolculuğa çıkarırken kimi zaman Dante'nin *Cehennem*'ine düşmüşçesine kabuslarla korkutur. Çiçekler bile renklerini unutur geceleri. Baykuşlar ve yarasalar, gecelerin korsanları. Onlara kucak açan "Simsiyah tüylü gece" (F. Hüsnü) korkutur – en çok da çocukları. Kimini yaratıcılığa, başkaldırıya – kimini de kötülüğe yahut sapkınlığa yönlendirir gece. Vahşi hayvanlar dağlarda bile azalmışken bu kez vahşi insanlar artmakta.

Gecenin defterine en çok aşk yazılıdır yine de. Tere batarız geceleri. Aşka harlanırız. Gecenin teri bulaşır terimize. Gövde, geceyi uyandırır da uyarır da. Çoğullayandır gece, çoklayandır. Aşıkların uykusuzluk saati... Geceyi yorar âşıklar. Geceyi de uyutmazlar.

"Gece çıplak bir sestir iner yatağına"

Mehmet Taner

İçimize dolar gece. Gövdelerimizin derinliklerine iner. Nehirler akıtır. Kan kıvılcımlanır, akıl bulanır, alacakaranlığın aleviyle kalpler, dudaklar, eller, tenler tutuşur- yanar. Nasıl da tatlı okşar gecenin elleri! Nasıl da yakıcı geceleri iyice uzatmak isteği!

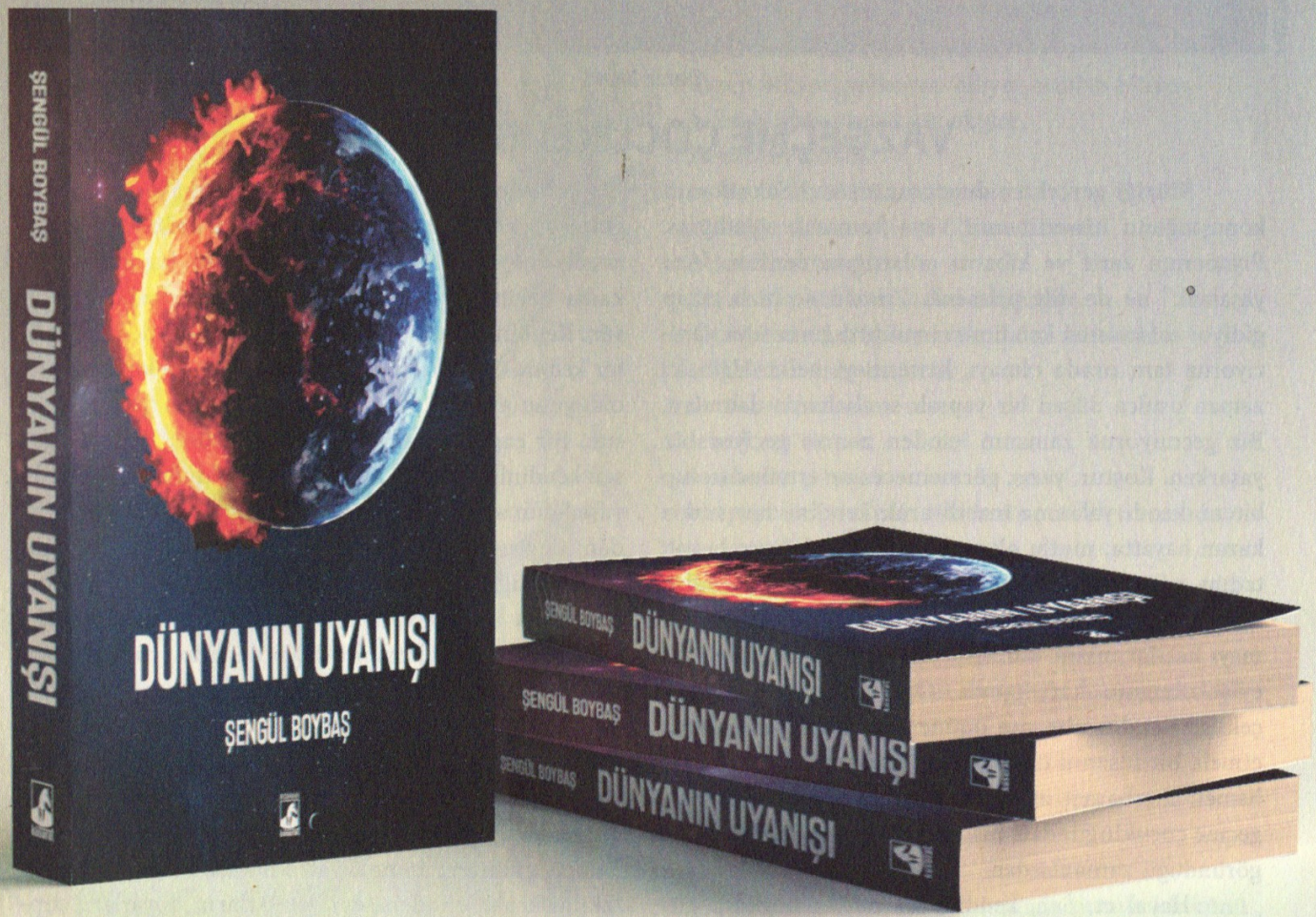
"Taşıyın beni bu gecenin ucuna
benim sen olduğum, biz olduğumuz yere
öznenin ve adılların krallığına."

Octavio Paz

Vardiya düdükleri de öter gecede, bekçi düdükleri de. Gece vardiyasında çalışan işçiler. Geceyi bile eğlendirmeye çalışan mekanlarda ter dökenler. Onlar gecenin tadını çıkaramayanlardan. Akşamın erken indiği hapishanelerde, hastanelerdeyse daha uzun, daha zorlu, acımasız ve sıkıcıdır geceler. Vampirdir bazı geceler o yüzden. Bazıları küf kokar. Sancılıdır, ağrılıdır.

Ne olursa olsun dünya hükümdarıdır gece. İnsana özgürlüğünü veren. İnsana salt kendi olmayı hatırlatan. Tüm boyunduruklardan, tüm iktidarlardan, 'düzen güçleri'nden azade. Derin denizlerin diplerinde, büyük mağaralarda, mezar denilen daracık, karanlık çukurlarda zaman hep gecedir. Her seferinde güneşe ve aydınlığa yenilse de onların yorgun düştüğü gün sonunda yine ele geçirir dünyanın yarısını. Başlar kendi öyküsünü anlatmaya. Ondandır gecenin defteri hiç kapanmaz!

Göbeklitepe'nin gizemli sayfalarında dolaşıp tarihin devir değiştiren sütunları arasında gezineceğiniz bir roman: **Dünyanın Uyanışı** raflarda!

kusuratyayinlari

küsurat

www.kusuratyayinlari.com

Fethi Yılmaz

Deniz Barut

VAZGEÇME ÇOCUKLUĞUNDAN

Müziği gerçekten duydun mu hiç? Saksafonun konuştuğunu hissettin mi? Veya kemanın ağladığını. Piyanonun zarif ve kibarca anlattığını derdini. "Anı yaşamak" ne de dile pelesenk. Zaman ne hızlı geçip gidiyor safsatasına kendimizi inandırdığımız için kaçırıyoruz tam orada olmayı, hissetmeyi belki. Hâlbuki zaman usulca düşen bir yaprak sonbaharda dalından. Biz geçmiyoruz zamanın içinden zaman geçiyor biz yaşarken. Koştur, yarış, görmemecesine etrafında olup biteni, kendi yalanına inandırarak kendini, her sınavı kazan hayatta; mutlu olur musun? Yolculuk ise hayat; tadını çıkar. İnsanın en büyük düşmanıysa kendisi; savaş kendinle. Çocukken öğreniyoruz üzerini kapatmayı hatalarımızın. En "uslu", en "doğru", en "hayırlı" evlat olmanın karşılığında. Oysaki hatalarınla gerçeksin. Kendin olmanın önüne geçen her neyse itiraz etmeli. Bir insanın ulaştığı en yüksek mertebe ise merhamet; merhamet et kendine ve yaşa. Sen yine vazgeçme çocukluğundan; hissettiğin her şeyin gözlerinde göründüğü zamanlardan.

Hayal et. Sen, kendin, bir başına boğulup gitmeye engel olabilirsin bu bulanık denizin içinde. Her çetin kışın sonrası bahar. *"Ağzının bir kıvrımından cesaret bularak..."* diyor ya şair, ağzının bir kıvrımından cesaret bularak yaşamalı. Bir gülücüğe emanet etmeli hayatı.

Neden bir çocuğun kendi başına oynamasıyla gurur duyar da büyükler, bir büyüğün kendiyle kalmak istemesine şaşırır? Kendinle kalmayı başarabildiğin kadar özgürsün. Sorumluluk alabildiğin kadar özgürsün. Kendini sevdiğin kadar özgürsün. Ne de kerli ferli bir kelime özgürlük. Durup düşününce ne kadar özgür olduğunu aslında nelere tutsak olduğunu fark ediyorsun. Bir ezginlik oluyor içinde bir süre. Yüzleşebilirsen kendinle; insanın insana tutsak olduğu zamanlarda yaşadığını anlıyorsun. Sen yine vazgeçme çocukluğundan; doğru şeyi doğru yerde yaptığın değil istediğin şeyi istediğin yerde yaptığın zamanlardan. Şimdi bir ferahlama içimde sıkkın havanın yağmura kavuştuğu an gibi. Bir ferahlama ki dalıp denizin içine, nefesin tükendiğinde, başının gökyüzüyle buluştuğu an gibi.

Düşün ki sıradan bir gün. Bir aynanın karşısındasın, kendinle baş başa. İnsansın kusurlusun ve doğduğunda değil yaşamın başlangıcı kendini anlatabildiğinde. Sana neyin iyi geldiğini bir tek sen biliyorsun. Yalancı gülüşlere, sorgulayan bakışlara, sahte lakırdıya takılmak alır elinden seni. Duvarların duvarları, şüphelerin şüpheleri, çıkarların çıkarları, sanrıların sanrıları hepsini bir kenara bırak şimdi. Aynada, karşında kendin varken yalan söyleyebilir misin? Sen yine vazgeçme çocukluğundan; aklına ilk geleni ağzından çıkarıverdiğin zamanlardan.

Gizem Gündüz

Bahri Butimar

LABİRENT

savruk yalpalanan saniyenin dağılışında
akrepsiz ve yelkovansız bir saatin
yarasını sarıyorum.
dağılarak eriyor mizacında saniye,
buhranlı hâlden buhara gark
tane tane katılaşarak çekim yasasına,
nizami bir yeniden doğuş sergiliyor
canından cam parçası fanusta
yumuşacık varoluşa eriyor.
ressamlar çizsin.
yara sarıyorum alnımın öyküsünde izler vuku
benden biz, bizden siz, sizden onlarlaşıyorum
sormuyorum benim işim miydi bu
kaça çarptım, kaça böldüm kendimi,
neye döndüm, neye durdum,
akrep biliyor, yelkovan biliyor, saniye biliyor,
bilen biliyor cana kum akıyor,
ressamlar çizsin.
ey ve ah ile söktüm apansız
bekleyiş aldanmasının düş perdesini
beklemiyormuş kimse
dursa bile bekleyiş kabul edilmiyor.
dirseğimdeki çizgiler avucumdan kök salmış
çizgeleri ressamlar tanır
ve tanrı ressamları sever.
tene kum akıyor,
ressamlar çizsin.
bir pencere görünür sökülmüş perdeler ardında
penceredir ey,
sonsuz düşünceye kifayet eden yol,
ve göğün göğeren soluğuna sine,
ah, olması gerektiğince üryandır artık
her şey ayan beyan cam, mekândır muamma değil.
dile kum akıyor.
ressamlar çizsin.
evlerin dışında bir evin içindeymişim gibi
fakat kilit yok, sürgü yok,
kapı hiç olmadı
belleğim sayıklamalar ablukasında pusula küskünü
sarılmıyor bir türlü camın yarası
kaderimden kum toprağa düşüncem sızıyor
su arıyor dert okumak için
hislere kum akıyor,
ressamlar bunu çizmesin!

Sumru Uzun

PALTO

İç astarı yırtılmış, eskimiş bir palto ceplerinde neleri saklayabilir? Dışarıdan bakan biri için güçlü görünen bir adamın hayata dair kırgınlıklarını saklayabilir mesela... Soğuktan üşüyen ellerini, paltosunun cepleri sayesinde koruyabilir insan. Ellerini soğuktan saklayabilir.

Bu öyküye konu olan eski püskü bir palto, dokusuna işleyen keder yüzünden iç astarı yırtılmış. Ceplerinde hayal kırıklıkları saklıyor. Ne zaman Tahir Bey'in dik omuzları üzerinde asılı dursa o zaman başlayan kalp ağrıları var. Düğmeleri desen ha koptu ha kopacak! Sevgiyle düğmelerini dikecek biri olmayınca daha da çözülüyor gibiler. Tahir Bey'in nasırlı parmakları düğmelere değdiğinde git gide silinen, bulanıklaşan anılar yayılıyor etrafa.

Tahir Bey, paltosunu terziye götürmez. Zamanla yüzüne yerleşen derin çizgiler gibi, kıyafetlerine yansıyan yılların izini görmeyi sever. Eskimiş kıyafetler yaşadığını hissettirir ona. Bu sebepten dolabındaki tüm giysilerde hayatın dokunuşlarını belirli kılan izler var. Yalnızdır Tahir Bey... Aslı tek başınalık olan yalnızlardan değildir o, yüreğinin ritmini kaybetmiş, göz bebekleri sevgiye doyamamış, ellerini paltosunun cebinden başka bir yerde ısıtamamış bir yalnızlığın içindedir. Hiç şikâyet etmez bu durumdan. Yalnızlığını sever o.

Tahir Bey'in hikâyesi yıllar öncesinde yüreğini titreten bir aşkla başlıyor. Şaşırmayın hemen! Paltosunun içinde saklanan anılardan bir tanesi bu...

Bir odalı evinde, sessiz sakin bir şekilde yaşar. Evindeki her eşya mahzundur. Onlar da tıpkı Tahir Bey gibi tek kişilik bir öykünün içinde hapsolmuştur. Yatağı tek kişiliktir. Yatağının üstünde bir tane yastık vardır. Banyoda bir adet diş fırçası, sehpanın üzerinde kulpu kırık bir fincan...

Tahir Bey'in evinde çift olan, öyle olmasına rağmen mutsuz olan detaylar da vardır. Mesela her akşam eve döndüğünde kapının girişindeki halının üstünde onu bekleyen bir çift terlik yahut koltuğa oturduktan sonra ayağından çıkarıp iç içe geçirerek kenarda biriktirdiği çoraplar gibi. Çift dediğime bakmayın, onların her biri yalnızdır. Çift olmanın verdiği bütünlük hissini hiçbir zaman tadamayacak kadar yalnız...

Tahir Bey, gündüzleri kahveye gider. Orada gazetesini okuyup çayını içer. Arkadaşlarıyla birlikte sohbet ederken siyasetin içinde bulur kendini. Türkiye'nin gündemini önce batırır sonra da aydınlığa çıkarırlar. Buna en çok sandalyenin kenarına astığı paltosu şahit olur. Bu duruma bir türlü anlam veremez. Zaten bir paltonun bildiği siyasetten ne olur?

Paltolar en çok tenine değdikleri insanları bilir, onları yakından tanırlar. Tıpkı bu öyküye misafir olan paltonun, Tahir Bey'in pos bıyıkları altında kıvrılan ince dudak hareketlerinden ne isteyip ne istemediğini anlaması gibi... Öyle tanırlar işte!

Soğuk havalarda giydiğiniz paltolar, sizin bedeninize göre şekil alır zamanla. Kol kıvrımları, yaka kenarları... Bu hayatta her şey, kalıbına göre şekil alır aslında. Böylelikle paltolar da nasibine düşeni alıyor her defasında.

Yağmurlu bir havada sizinle ıslanır, kar yağarken sizinle üşürler. İçinizde saklı tuttuğunuz her şeyi bilirler. Düğme ya da fermuarlar aracılığıyla çok iyi sır tutarlar. Paltoların tam kalbin hizasında yer alan iç ceplerinde, sizin hatırlamaya değer bulmadığınız anılar saklanır. Tahir Bey'in yıllara direnen paltosunun da bildiği çok şey var.

Neden tek kişilik bir hayatı seçtiğini, kalbinin mevsiminin neden hep kış olduğunu, en sevdiği yemeğin neden barbunya olduğunu biliyor mesela. Hiç konuşmuyor-

Erişcan Türk

lar diye kör veya sağır değiller ya! Portmantoda asılı dururken oturduğumuz sandalyenin kenarında bizimle günü paylaşırken bizi gözlüyor ve dinliyorlar.

Tahir Bey'in hikâyesi yıllar öncesinde yüreğini titreten bir aşkla başlıyor. Şaşırmayın hemen! Paltosunun içinde saklanan anılardan bir tanesi bu...

O günlerde... Tahir Bey, yirmi yaşında üniversiteyi yeni kazanıp düşmüş yollara. Memleketi Erzurum'dan Ankara'ya gelip Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesine kayıt oluyor. O yıllarda zor iş, üniversitede okumak için memleketinden ayrılmak, yeni bir düzen kurmak. Ana yok, baba yok. Tahir Bey yine de heyecanlı... Ahşap bavulunda birkaç kazak, sakız beyazı iç çamaşırları, iki pantolon, bir de paltosu var. Yepyeni, gıcır gıcır! Ankara'nın ayazında üşümesin diye kardeşleri para biriktirip almış. Tahir Bey, kardeşlerine ne kadar teşekkür etse az!

Yeni arkadaşları, yüreğini titreten sevdası ve onu soğuktan koruyan paltosuyla geçip gidiyor Ankara'da ilk kış mevsimi. Gönlünü kaptırdığı kızın adı Gülçiçek... İnsanlara verilen isimlerin karakterlerine yansıdığı en güzel örneklerden. Onun gülümsemesiyle, Tahir Bey'in yüzünde çiçeklerin açtığı zamanlar. Aynı sınıfta olmaları, kaderin cilvesi... Okudukları kitaplarla, kurdukları hayallerle paylaştıkları zamanla büyülü bir fenerin hayatlarını aydınlattığı günler...

Birlikte geçirdikleri bir yılın ardından, hiç ummadıkları anda Gülçiçek'in hasta olduğunu öğreniyorlar. Tahir Bey, soğuk kış akşamlarında paltosuna sıkı sıkı sarılıp hastanenin yolunu tutuyor. Sayısını hatırlamadığı o karanlık gecelerde soğuk iliklerine kadar işlerken ilaç kokulu koridorlardan geçip Gülçiçek'in kaldığı hastane odasına geliyor. Paltosunu yatağın kenarına bırakıp yanında getirdiği şiir kitaplarını okuyor. Ağır hastalık tüm bedenini sardığında, her şeyden çok sevdiği Gülçiçek'in yüzünde açan güller soluyor. Yatağın kenarından olup biteni çaresizce izleyen palto, anlamış oluyor şiirin acıları hafifletmeye yetmediğini. Bir gece ansızın gelen ölüm, ayırıyor aynı ritimle atan iki yüreğin yolunu.

Olanların akşına müdahale edememek, Gülçiçek'in bir daha güldüğünü göremeyecek olmak, hayata dair paylaşacakları duyguların silinip gitmesi Tahir Bey'in yüreğinin katılaşmasına sebep oluyor. O günden sonra yalnızlığın dertli, siyah örtüsü altında anlamını yitiriyor her şey.

Üniversiteyi bitirip kendisine tek kişilik bir hayat kurarken ne istediğinin de farkında. Arada sırada memleketine gidip ablalarını ve yeğenlerini görüyor. İşte böyle devrilip gidiyor yıllar.

Bir palto olarak yıllarca ceplerinde biriken hasretle yaşamak ne zordur, bir bilseniz. Tahir Bey'in seçtiği tek başınalığı ve Gülçiçek'in hayali varlığı düğme deliklerinden geçerek alın yazısı misali paltoya sıkı sıkı tutunuyor. Anılardan kurtulmak ne mümkün?

İç astarı yırtılmış, eskimiş bir paltonun ceplerinde neleri saklayabilir? Anıların ağırlığının sindiği bir paltoyla neler anlatılır? Ben bir yaşam öyküsü derim, sizin paltonuz ne anlatır?

Günün şarkısı: Gökhan Türkmen/Olsun

Nihan Özkoçak

ŞÖVALYE

Bir rüya gördüm. Kapının önündeyim. Yüzüme sertçe kapanmış. Çaattt! Evimden dışarı çıkamıyorum, çıkmak için bir şey yapmıyorum. Kapının önündeyim. Ev öyle ıssız, öyle karanlık. Korkaklığım, sırtımı duvara dönmeme neden oluyor. Odadaki boğuk sesleri işitiyorum. Kulağımdaki karıncalar yüzünden mi? Sıra sıra fısıldıyorlar: *"Sana söyleyeceklerimiz var, sana söyleyeceklerimiz var."* Duymak istemiyorum. İşinize bakın, kesin sesinizi. Boğuk sesler yükselmeye başlıyor. Gidebilecek başka bir yerim yok. Karanlık odada yürüyorum, yürüdükçe yerin ayağımın altından kaydığını hissediyorum. Koşmaya çalışıyorum, sesler yükseliyor, binlerce sesin içinde süzülüyorum. Duvarlara tutunuyorum, ellerim kayarken kulaklarımı tırmalıyor. Önümde metal ve çamur rengi bir yığın yatıyor. İşte tam o anda karıncalar susuyor.

Odadaki sesler artık açık seçik, hepsi bir ağızdan konuşuyor. İçeriye tüm tedirginliğimle göz gezdiriyorum. Kimse yok. Gülüşmelerini işitiyorum. Yatağımda uzanan kuruntularmış, hepsi tembellik içinde. Burada her gece içimize kapanıp kuruntularımızı biriktirmiştik ve onlar hiç gitmek bilmemiş, en sonunda günlerden bir gün hepsi bir olup bizi göndermişlerdi. Alay eder gibi bakıyorlar bana. Onlardan kurtulmak istiyorum. Yastıkları, yorganı kucaklayıp yatağın üzerinden atmaya çalışıyorum. Yüzlerce gecenin birikintisiyle ağırlaşmışlar. Sarsıyorum, hiç durmadan sarsıyorum, dakikalarca, yorulana kadar, ölene kadar. Allak bullak oluyor bütün kuruntular. Yorgunluktan bitkin düşüyorum, dünyadaki bütün yolları yürümüş gibiyim. Nasıl da yordular beni! Az önce önümde duran metal yığın şimdi tam yanımda. Yerden kaldırıp yakından inceliyorum. Bir oyun için hazırlanmış küçük bir şövalye zırhı sanki, göründüğünden çok daha hafif. Benim odama neden bırakılmış? Biraz uyuyabilirim diyorum kendi kendime, sadece birazcık. Sonra bu mücadeleye kaldığım yerden devam edeceğim. Kuruntuların ve yanıma aldığım şövalye zırhının yanına kıvrılıp uykuya dalıyorum.

Allak bullak oluyor bütün kuruntular. Yorgunluktan bitkin düşüyorum, dünyadaki bütün yolları yürümüş gibiyim. Nasıl da yordular beni!

Bir rüya görüyorum. Rüyamda odamın bir balkonu var. Küçük balkon kapısının gıcırtıyla açıldığını duyuyorum. Uçuşan perdeler anneannemin evinden. Tertemiz bir toprak kokusu yüzüme vuruyor. Perdeleri çekip dışarı çıkıyorum. Odam upuzun bir güverteye çıkıyor. Sanki akşam yaklaşıyor. Arkamda yükselen kürek seslerine dönüyorum. Hasan güverteyi toprakla dolduruyor. Hasan, senin ne işin var bu rüyada? *"Bizim için küçük bir bahçe yapıyorum,"* diyor. Yüzü solgun, hasta sanki. Ona yorgun göründüğünü söylüyorum. *"Bugün yine birkaç devle savaştım,"* diyor. Sonra üzerine geçirdiği şövalye zırhını fark ediyorum. Üstüne büyük gelmiş, ağırlığı sırtını bükmüş sanki. Kaç kişiyi kurtardığından, devleri önünde nasıl diz çöktürdüğünden, kimsenin onu alt edemeyeceğinden, sonra herkesin ondan çok şey beklediğinden, yarın yine savaşmak zorunda olduğundan, savaştan sonra bir bahçeyi yeşertmek için güç bulması gerektiğinden bahsediyor. Elime başka bir kürek alıyorum. Güverteyi birlikte toprakla dolduruyoruz, ben içine gömülmek istiyorum. Hasan üzerimi örtüyor. Bütün yorgunluklarımı, bezginliklerimi, kırgınlıklarımı üzerimden atıyorum. Kuruntular da gelip toprağa yerleşiyor. *"Hasan,"* diyorum *"seni çok seviyorum."* Bunun üzerine o da kuruntularını serpiştiriyor. Toprağın üzerinde yok olup giderler sanıyorum.

Bir süreliğine dinginlikle ve huzurla öylece yatıyorum. Güzel bir bahçe olacak sadece henüz ekili değil. Sonra birden Hasan zırhını çıkarıp toprağa atıyor.

"Daha fazla devle savaşmak istemiyorum," diyor. Geminin yavaş yavaş sallanmaya başladığını hissediyorum. Dalgaların yükseldiğini, güverteden ilerleyerek üzerime doğru geldiğini görüyorum. Olduğum yerden kalkmaya çalıştıkça Hasan üzerime toprak dökmeye devam ediyor. Şövalye rolünü oynamıyor artık. Şimdi oldukça yabancı, büyük ihtimalle bu onun diğer yüzü. Düşmanca bir tavrı var. Ona yüklenen sorumlulukları yok etmek istediğini söylüyor. Destek alabileceğim bir çıkıntı bulabilmek için debeleniyorum. "Ben bir düelloya hazır değilim," diye ağlıyor. Küçük bir çocuk gibi. Deniz ve toprak birbirine karışıyor. Boğulduğumu zannediyorum. Sonra odamın kapısı önümde beliriyor. Tüm gücümle topraktan çıkıp içeri koşuyorum, kapı yüzüme sertçe kapanıyor. Çaattt!

Ev ıssız ve karanlık. Korkumdan sırtımı duvara dönüyorum. Kalbimin hızla attığını hissedip elimi göğsüme götürüyorum. Küçük bir boşlukta asılı kalıyor elim. Etraf sessizleşiyor. Kulağımdaki karıncalar bir zamanlar kendini şövalye sanan bir adamdan bahsediyor. Aslında hiçbir zaman bir devle savaşmamış... Duymak istemiyorum. Yatağıma bakıyorum, birazdan oraya uzanacağım. Beni daha da yorgun hissettiren her şeyden uzaklaşmalıyım. Bu kâbustan uyanmak için ölene kadar uyumalıyım.

Ezgi Karaata

İpek Atcan

KÖŞESİZ KÖŞE: HANGİSİ?

Her ikisinin de zamanı var. Her ikisi de birbirinden güzel ama peki hangisi?

Bir filme tek başına gidip gideceğin filmi keyfine göre seçip kendi kendine gülüp kendi kendine hüzünlenmek mi? Yoksa filme biriyle gidip; komik anlarda beraber gülüp can sıkıcı anlarda *"Acaba gözleri dolmuş mudur?"* diye yanındakine bakmak ve tabii film sonrası üzerine uzun uzun muhabbet etmek mi?

Daha önce hiç gitmediğin bir ülkenin, hiç bilmediğin bir şehrinin, sokaklarını, müzelerini tek başına gezip; bol bol fotoğraf çekip harika anılar biriktirmek mi? Yoksa bu yere biriyle gidip hem yeri beraber keşfedip yemeklerde leziz sohbetler edip fotoğraf karelerinde kendinin de yer alması mı?

Evde "Ne yesem?" diye düşünürken kendine hızlı ama güzel bir yemek hazırlayıp televizyon karşısında yemek mi? Yoksa yemeği hazırlarken bir yandan da şarabını yudumlayıp yanındaki ile sohbet etmek mi? Güzel bir haber aldığında evde, sokakta, her neredeysen kendi kendine hoplayıp zıplayarak sevinmek mi? Yoksa bu güzel haberi aldığın an arayacak ve paylaşacak insanların olması mı?

Daha önce hiç deneyimlemediğin heyecan verici bir aktiviteyi tek başına gerçekleştirmek mi? Yoksa yanına bir suç ortağı bulup heyecanı beraber yaşamak mı? İçinden çıkamayacağın bir şey olduğunda veya hayat çok kötü gibi geldiğinde, kendi kendini sakinleştirip bu düşüncelerle uykuya dalmak ve bu ruh hâliyle kendi kendine başa çıkmak mı? Yoksa tüm dertleri sana unutturacak bir arkadaş sohbeti veya başını koyduğunda sana huzur veren bir omuz mu?

Varolan düzene uyup bununla mutluluğu yakalamak mı? Yoksa kendi düzenini yaratmak mı? Gitmek mi? Yoksa kalmak mı? Sence hangisi?

Uzun bir tren yolculuğuna çıktığında, bir yandan yolları izlerken bir yandan da kitap okumak veya müzik dinlemek mi? Yoksa bu yolculuk esnasında manzaraya yanındaki kişinin sohbetinin eşlik etmesi mi?

Tek başına arabayla uzun bir yola çıkıp sevdiğin şarkıya bağıra çağıra eşlik etmek ve rüzgârı saçlarında hissetmek mi? Yoksa bu yola biriyle çıkıp güzel molalar verip sohbet etmek mi?

Çok merak ettiğin güzel bir restorana tek başına gidip en sevdiğin yemekleri isteyip kendine güzel bir ziyafet çekmek mi? Yoksa sevdiğin bir arkadaşınla beraber gidip çeşitli tatları paylaşıp yemekler üzerine kritik yapmak mı?

Sabah saatlerce düşünüp ne giyeceğine karar verememek ve yatağının üzerinde bir giysi dağı oluşturmak mı? Yoksa yanında, *"Bu mu yoksa diğeri mi?"* diye sorabileceğin birinin olması mı? Her gün akşam eve dönerken sıcak, mutlu ve huzurlu evini düşünüp evde tek başına keyif yapmak mı? Yoksa her gün akşam eve dönerken evde seni bekleyenlerin varlığının verdiği mutluluk hissi mi?

Sabah uyandığında kendine güzel bir kahve hazırlayıp günlük gazeteleri okuyup günü planlamak mı? Yoksa sabah harika bir kahve kokusuna uyanmak mı?

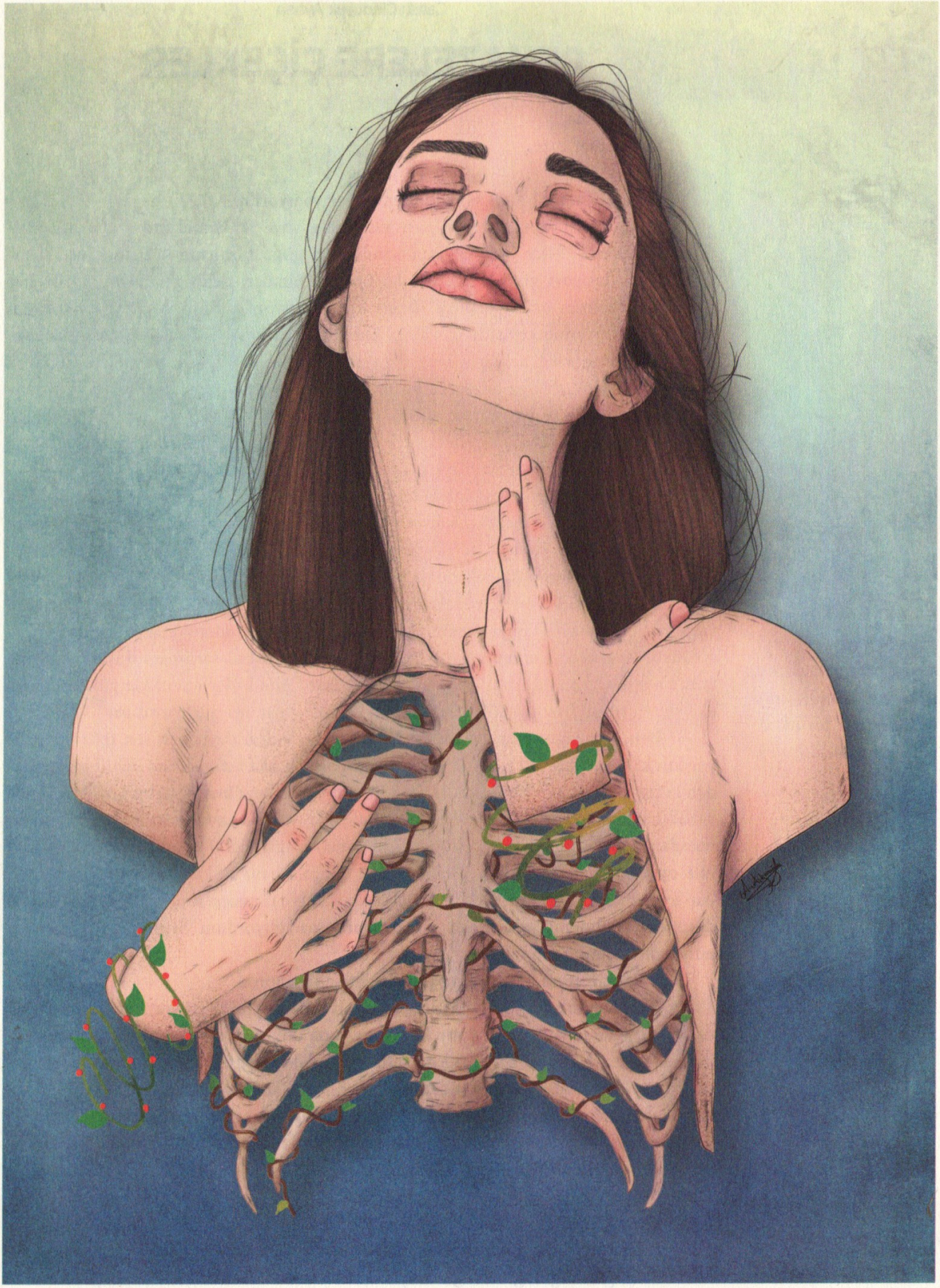
Güne en sevdiğin plağı pikabına koyarak başlamak mı? Yoksa en sevdiğin plağın pikaptan yükselen sesine uyanmak mı?

Nereye gideceğini bilmediğin yollara çıkmak, maceralara atılmak mı? Yoksa nereye gideceğini ve ne yapacağını çok iyi bildiğin bir hayat yaşamak mı?

Varolan düzene uyup bununla mutluluğu yakalamak mı? Yoksa kendi düzenini yaratmak mı?

Gitmek mi? Yoksa kalmak mı?

Sence hangisi?

Atilay Aşkaroğlu

Cansu Cindoruk Ayhan

CENAZELERE ÇİÇEKLER

Güller sana,
Karanfiller bize.
***

O gün, Karanfil Sokağı'na gökten güller yağıyordu.

Avuç içlerinde çatırdayan sarı yapraklar, incecik kadınların saçlarında dalgalanıyor; sonra delice bir rüzgârın içinde yeri göğü birbirine katıp sakince susuveriyordu. Masmavi gökyüzüne paralel uzanan binaları delip geçen bu sokak, her gün belki yüzlerce belki binlerce insana kucak açıyordu. Körpe âşıklar bu sokağın sonunda birbirlerine kavuşuyor; yalnız kedicikler şu köşebaşında uyuyordu. Çocuklarını arayan anneler, haksızlığa uğrayan zavallı insanlar; dahası, söyleyecek bir çift sözü olan her kim varsa günlerce bu sokakta bekliyordu. Oracıkta bekleyen insanların üzerlerine önce yağmurlar, sonra bombalar düşüyordu. Ardından bütün sokağı tarumar ederek yaklaşan bir telaş, irili ufaklı kaldırım taşlarına basıp geçen bütün güzel insanları alıp götürüyor; bir daha da geri getirmiyordu.

O gün, Karanfil Sokağı'na gökten güller yağıyordu.

Yağmur kara dönerken şehrin ışıkları birer birer yanmaya başlıyordu. Sonra akşamcılar tek tek sokağa dökülüyor; fırtına gibi çocuklar evlerine doğru koşturuyordu. Bense köprünün altından başlayarak tam beş adım atmış seni bekliyordum. Bundan beş yıl önce, vedalaşırken bana fısıldadığın yerde öylece duruyordum. Gelince beni kolayca tanıyabilesin diye doğum günümde aldığın atkıya sarınmış, seni gözlüyordum. Sokağın ucunda göründüğün an koşup sana sarılmayı düşünüyordum. Sonra sensiz geçen beş koca yılda hiç gülümsemediğim kadar içtenlikle gülümsemeyi, ellerinden tutup her zamanki kitapçımıza doğru yürümeyi düşlüyordum.

Seninle ben, başka çatıların altında uyuyup uyanan ama düşlerinde bir olan iki insandık.

Ben o sokağın başında usulca bekleyerek saatleri devirince sen öyle bir geliyordun ki... Bir ihtimal, seni tanıyamıyordum. Bir başka ihtimal, sen beni hiç tanımadan geçip gidiyordun. Ne de olsa soğuk bir adliyenin kendinden soğuk koridorlarında ayrıldığımız günden bu yana beş koca yıl olmuştu. Bu saatten sonra beni tanımamandan çok unutmandan korkuyordum. Saçlarımın rengini değil birlikte oynadığımız oyunları hatırlamamana kırılıyordum. Seninle ben, başka çatıların altında uyuyup uyanan ama düşlerinde bir olan iki insandık. Ne olursa olsun, seni kendinden çok düşünen bir annenin varlığını aklından çıkarmana ağlıyordum. Bir mum gibi eriyerek bitiyordum çünkü sen hâlâ gelmiyordun.

O gün, Karanfil Sokağı'na gökten güller yağıyordu.

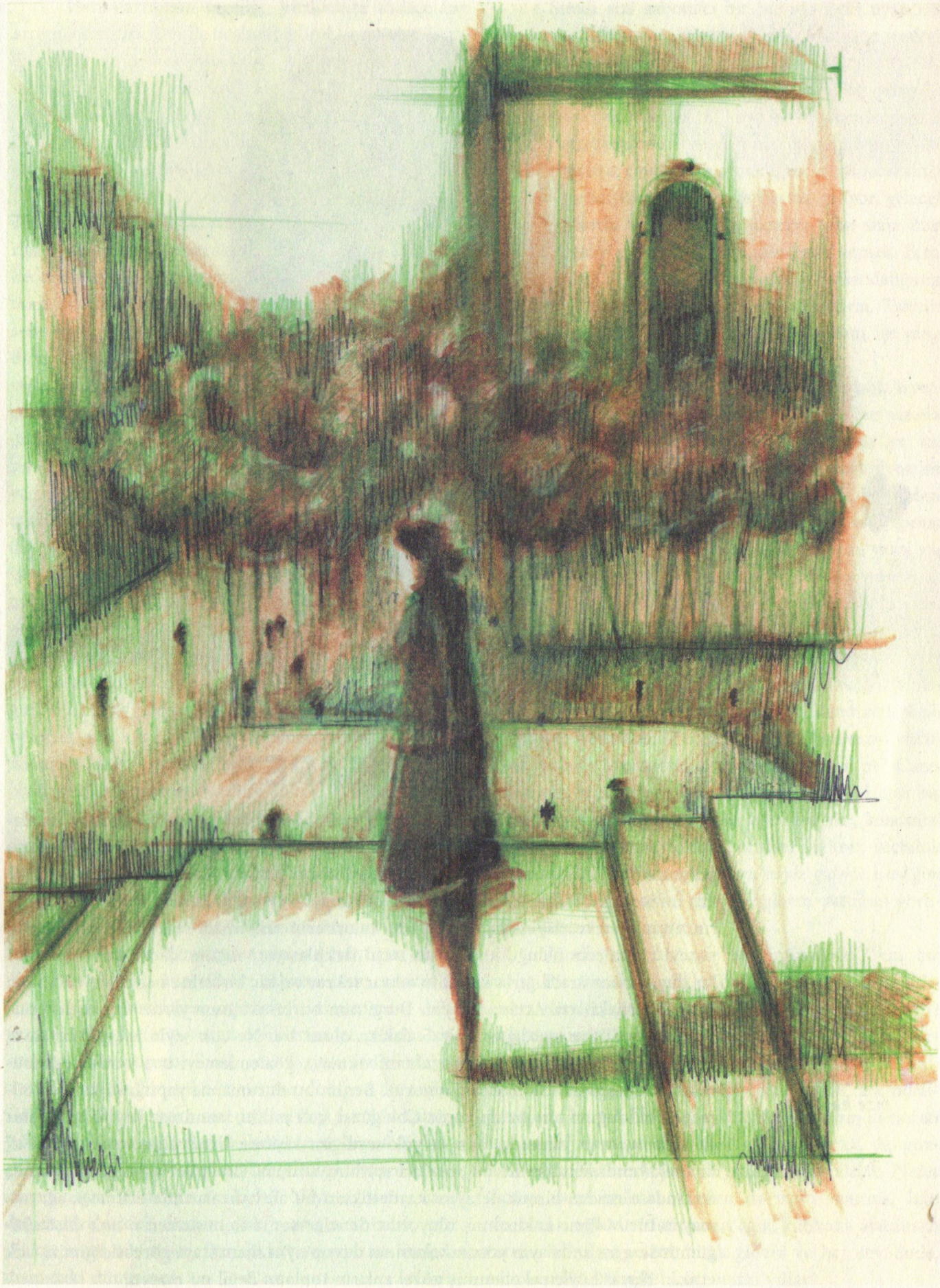
Bir kırmızı gülü incecik dalından tutup sana getirmek istiyordum. Benden çok uzakta geçirdiğin şu çocukluğunu bir anlatsan da dinlesem diye iç geçiriyordum. Yokluğunla geçen her gün, içimdeki özleminle daha da büyüyor; uzayıp sonsuzluğa ulaşıyordum. Yıllar yılı şu sokakta seni bekliyor, sonra deliriyordum.

Hem de en acısı, öyle bir anda değil; ağır ağır deliriyordum.

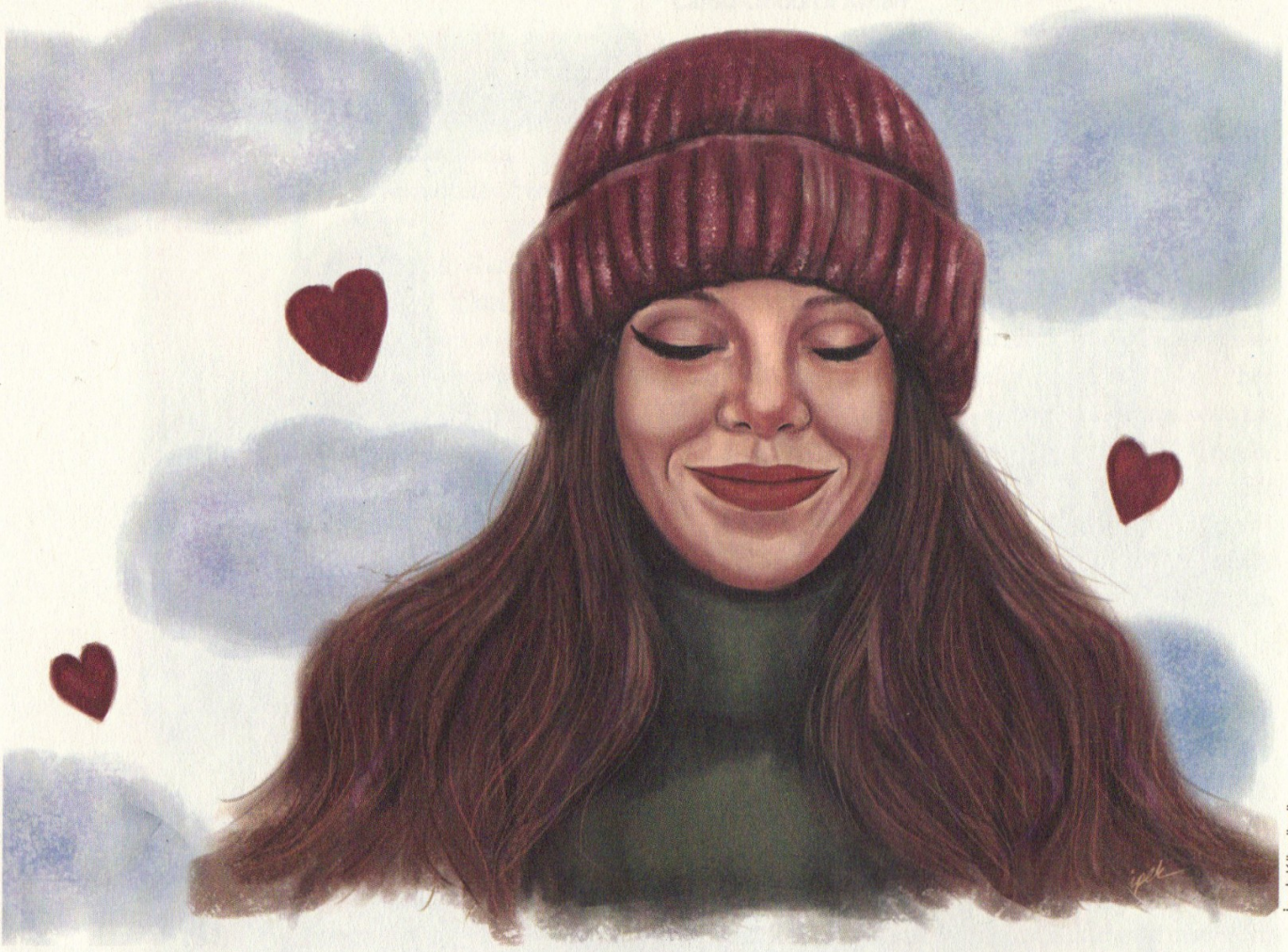
Sen ise o sırada gencecik bir kadına dönüşüyor; belki sevdiğin adamı kucaklıyor, belki de onun arkasından ağlıyordun.

***

Görmüyordun beni...
Burnunun ucunda duruverse bile,
Sana getirdiğim gülleri görmüyordun.

Erman Gürcüm

İpek Kömürcü

Gizem Demirel Vatandost

SORU İŞARETİ

Ne yollar biter,
ne defterler.
Sayfaları neyle
doldurmak istediğimiz
bize kalmış.

Şu an neredesiniz? Yanınızda neler var? Gördüğünüz beşten fazla şeyi sıralayabilir misiniz? Peki kokladığınız? Derginin paketini yeni açtıysanız ambalaj kokusu geliyor olmalı. Çayınız, kahveniz var mı yanında? Kâğıdın benzersiz kokusu karışmış mı içeceğin buharıyla havaya? Aynı çalışmayı duyma, dokunma ve tatma duyularınız için de tekrarlayın. Yağmurun sesi, kaloriferin sesi, inşaat sesi... Kâğıdın pütürlü yüzeyi çizimlerin olduğu kısımlarda nasıl farklılaşıyor? Ağzınızda ne tadı var? N'olur duyularınız aracılığıyla keşfedin tekrar tekrar bu hiç birbirine benzemeyen an'ları ve o an'lardaki sizi. Acele etmeyin. Dergi tam bu bıraktığınız yerde sizi bekleyecek. Sadece kendinize ayırdığınız bir 5 dakika olsun bu. Ne çok şeyle meşgul kafamız, bedenimiz. Durmayı, bir adım uzaktan bakmayı, gözlemlemeyi boş verdikçe ömrümüzü özelleştiren an'lara uzaklaşıyoruz. Benim bu duruma, ne yaptığımı katiyen bilmeden bulduğum bir çözüm vardı. Çok güzel, çok mutlu, inanılmaz keyifli anlar olur ya hayatta, o an yanımda olan ve çok sevdiğim kişilere *"Hadi paketleyelim bu an'ı!"* diyerek kendi kendilerine bu soruları sorduruyordum. Cevapları tamamladıklarında farkında olmadan birçok detayını kaydettikleri bu an hafızalarında örümcek ağı tutmayan bir bölüme kaldırılmış oluyordu. Seneler sonra konuşurken o an'ı düşündüğümüzde aynı anda aynı yosun kokusunu duyup aynı manzarayı görebildiğimizi fark ettik... Hayat böyle paketlenmiş güzel anların toplamı değil mi esasen?

Hatıralarımızın tazeliği, birdenbire sadece bir arının vızırtısından bile hoşlanıp güzel bir anıya yolculuk edebilme ihtimalimiz temel bir şeye bağlı: Bilinçli farkındalık. "Mindfulness" kişinin 'şu an'daki farkındalığına odaklanarak ulaştığı zihinsel bir durumdur. Duygularını, düşüncelerini ve bedensel duyumlarını sakin bir şekilde gözlemleyip yargılamadan kabul etmesini hedefler. Tohumunu çoğu inanışta bulabilecek olsak da herhangi bir inanca bağlılık hatta spiritüel bir alaka bile gerektirmez. Bu geliştirilecek bir beceridir. Şunu unutmamak gerekir: Gereken zamanı tanır ve gündelik olarak uygulamaya bir şans verirsem eğer, elde edeceklerim ömrümün kalanını kendimi hep bungee-jumping yapıyormuş, buz gibi bir suya balıklama atlıyormuş gibi canlı hissederek gerçekten ve sonuna kadar var olarak geçirmeme olanak sağlayacak. Bunu nasıl yapacak peki? Önce hep bahsettiğim o kafamızdaki sesi azar azar kısmaya başlayacak. Durumların içinden şöyle bir gözlemek için uzaklaşmak üzere eğitecek zihni. Düşüncelerime ve duygularıma nasıl cevap verdiğimi daha iyi anlamama, işe yaramaz, yalnızca canımı sıkan düşüncelerle başa çıkmama ve hepsinden önemlisi kendime karşı kibar olmama olanak sağlayacak.

Hakkını vererek yaşamak zahmetli bir iştir azizim! Maalesef ve iyi ki, doları bozdurup alamayacağım, bilet alıp izleyemeceğim, yiyemeyeceğim, içemeyeceğim, şöyle bir göz atıp geçemeyeceğim bir şeydir iliklerine kadar yaşamak. Bilinçli farkındalık becerinizi biraz geliştirdiğinizde bir süre sonra "kendiliğinden"leşecek. O kalp atışınızda olacak, aldığınız her nefeste. Farkında olmadan, istesek de istemesek de aldığımız o nefes var ya; hayatın özü, farkındalığın, bilincin temel taşıdır. En basit hâliyle, her yerde uygulayabileceğiniz şu egzersizi deneyin: Gözlerimi kapıyorum. Burnum tıkalı değilse burnumdan almaya çalıştığım nefesi yine burnumdan verebilsem şahane olur, sakinleşirim hem de. Mümkünse nefesi verişim alışımdan daha uzun sürsün. Nefesin burun deliklerimden girişini hissetmeye çalışıyorum. Sıcak mı? Soğuk mu? Yakıyor mu? Otomatik bir şekilde nereye doluyor bu nefes? Göğsüme olmalı, karnıma değil. Nasıl bir his kaburgalarımın altına, ciğerlerime havanın dolması? Kaburgalarım aldığım nefesle nasıl iki yana genişliyor? Burnumdan geri çıkarken sıcak mı? Neye uğramış, nasıl değişmiş içeride? Acelem yok, yavaşça sorarak, pür dikkat nefes alıyorum. Pür dikkat yaşıyorum inadına dışımdaki dünyanın!

Şimdi sizi sabotajcı bir bulutla ilgili uyarmam gerek. Adı düşünce. Siz gözlerinizi kapatıp nefesinize odaklandığınızda ensenizden fısıldayacak: *"Ne saçma bir şeyle uğraşıyorsun. Bir işe yaramayacak. Sen böyle şeylere inanmazsın ki."* Veya belki yapmanız gereken şeyleri, akşama ne yiyeceğinizi, hoşlandığınız kişinin mesajınıza cevap atıp atmadığını düşüneceksiniz. İnanın, bu her zaman herkesin başına geliyor, gelecek de. Bu anlarda tek yapmanız gereken onu sizin üzerinizden gelip geçen bir bulut gibi hayal etmek. Bırakınız gelsin... Tutmayın ki geçsin... Farkındalığınızı nazikçe, ürkütmeden yeniden nefese getirin. Tahmin ettiğiniz kadar zor değil. Size söz veriyorum, işe yarayacak.

Bizi giriş yaptığımız bilinçli farkındalık konusunda bir adım öteye götürecek bir soru var sırada: *"Ne hissediyorum?"* Sahi, ne hissediyorsunuz şu an? Üşümekten, mide kazıntısından bahsetmiyorum. Üzüntüden, yenilmişlikten veya neşeden, korkudan, özgürlükten söz ediyorum. Herkesin kim ne yapmış, ne giymiş, nereye gitmiş bakacak, konuşacak vakti var ama dönüp: *"Bunu niye kıskandım? Bu söze niye kırıldım? Bu olaya neden hırslandım?"* diyecek bir saniyesi yok. Eğer 2019'dan güzel beklentileriniz varsa noktalama işaretleri arasından soru işaretine yer açın yaşamınızda. Cevabı dinleyin, kendinizi gözlemleyin sonrasında. Aldığınız cevaplar sizi kendinizle ilgili yargılarınıza yönlendirecek. Örneğin; canınızın yürüyüşe çıkmak istemediğini varsayalım. Olan ne? Canınız o gün, o an yürüyüşe çıkmak istemiyor. Hepsi bu. Bir kelime fazlası değil. Ama eğer bu size kendinizi suçlu hissettiriyorsa aslında soruları sorarak suçluluk hissinin altında, *"Ben üşengecim, böyle giderse istediğim bedene ulaşamayacağım"* gibi yargıların yattığını görebilirsiniz. Farkına varın.

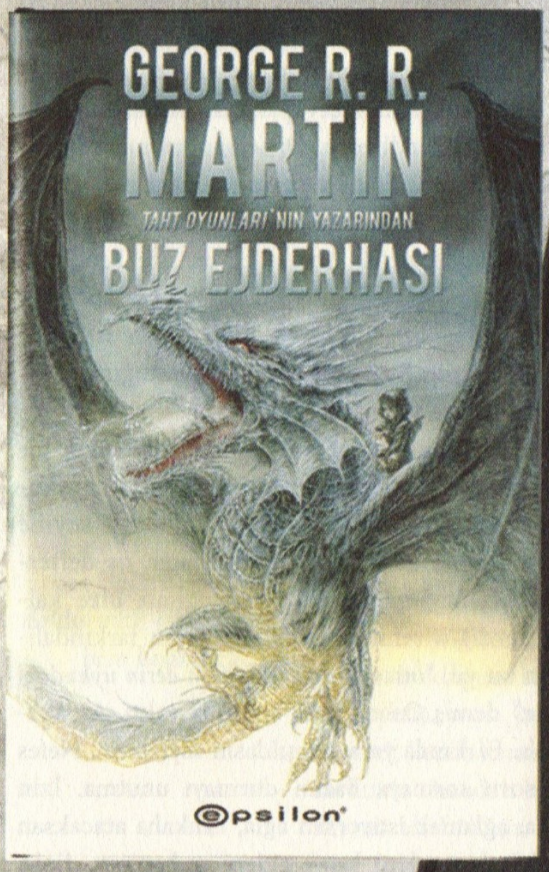
Şimdi yeni bir yıl var önümüzde. Yeni bir sayfa. Bir önceki sayfada, defterde, defterlerde aldığımız dersleri kolumuzdaki sepete doldurup keyifle yola devam etme vaktidir. Ne yollar biter, ne defterler. Sayfaları neyle doldurmak istediğimiz bize kalmış. En sevdiğin renkte kalemlerin senin farkındalığın olsun bu yıl. *"İnsan yeryüzündeki en derin uykudaki hayvandır."* demiş Osho. Vakit uyanma vakti. Aç gözlerini an'a. Farkında yaşa da ışıldasın sayfaların. Nefes almayı, soru sormayı, bazen durmayı unutma. İzin ver olana, ağlamak istiyorsan ağla, kahkaha atacaksan tutma. Kabul et geleni, bırak gideni ve hep sev, dinle, anla kendini. Sevgili okur; mutlu yıllar!

epsilon®

TAHT OYUNLARI'NIN YAZARINDAN...

❄❄❄

BUZ EJDERHASI MI SOĞUĞU GETİRİYOR, YOKSA SOĞUK MU BUZ EJDERHASINI ÇAĞIRIYOR?

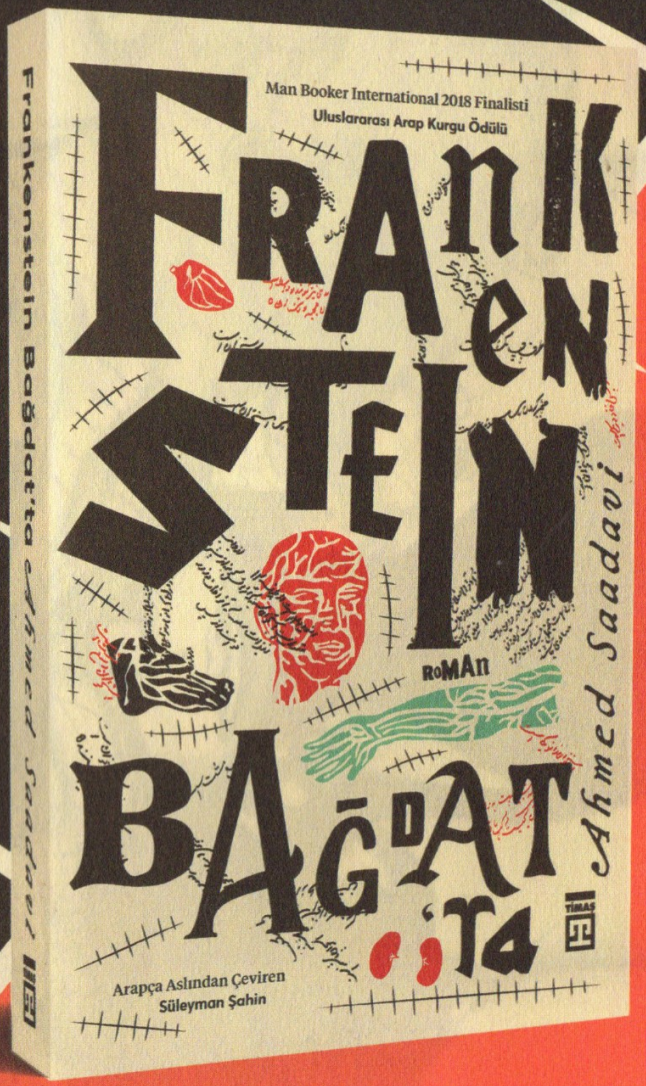

Ciltli özel baskısıyla,
kitap satılan her yerde!

Tamamen masum kimse olmadığı gibi tamamen suçlu kimse de yoktur.

Uluslararası Arap Kurgu Ödülü

Uluslararası Man Booker Ödülü Finalisti

Fransa Büyük Fantastik Kurgu Ödülü

"Bağdat'ın yeni edebi yıldızı" *(The New York Times)* olarak anılan Ahmed Saadavi'nin kaleminden **Frankenstein Bağdat'ta,** modern Irak'ın gerçeküstü gerçekliğini, korku ve kara mizahı harmanlayarak edebiyatla zirveye taşıyor.

"Büyük bir başarı... Gerçeküstü, büyüleyici ve dokunaklı... Ortadoğu mezhepçiliği ve jeopolitik ahmaklıkların vahim portresi, absürt bir ahlak anlayışı ve bir korku fantazyası... Garip, şiddetli ve komik." — **The Guardian**

TİMAŞ

iyi ki **kitap**lar var... timas.com.tr timasyayingrubu

KAFKAOKUR • Ocak 2019 • Çizim: Eren Caner Polat

Zülal Öztürk